

COI Focus

SOEDAN

Veiligheidssituatie in Darfoer

28 januari 2021 (update)

Cedoca

Oorspronkelijke taal: Nederlands

DISCLAIMER:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van het verzoek om internationale bescherming. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en is opgesteld conform de van kracht zijnde wettelijke bepalingen. De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vernoemd worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden.

Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual applications for international protection. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the application for international protection. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008) and is written in accordance with the statutory legal provisions.

The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

Inhoudstafel

Lijst van afkortingen	3
Inleiding.....	5
1. Korte geschiedenis	7
2. Huidige toestand van het conflict	10
2.1. Conflictsituatie	10
2.2. Vredesonderhandelingen	12
2.3. Het vertrek van UNAMID.....	14
3. Strijdende partijen	15
3.1. Het Soedanese leger en de geallieerde strijdkrachten	15
3.2. Rebellen groepen en milities in Darfoer	16
4. Typologie van het geweld.....	18
4.1. Aantal incidenten	18
4.2. Aard van de incidenten	18
5. Doelwitten van het geweld	20
5.1. Data	20
5.2. Analyse	20
6. Geografische verdeling	22
7. Verplaatsingen van de bevolking.....	23
7.1. Intern ontheemden	23
7.2. Vluchtelingen	25
8. Impact van het geweld op het dagelijkse leven.....	27
8.1. Toegang tot humanitaire hulp.....	27
8.2. Voedselvoorziening	28
8.3. Gezondheidszorg	29
8.4. Onderwijs	31
8.5. Bewegingsvrijheid.....	32
Samenvatting	33
Bijlagen	35
Bibliografie.....	36

Lijst van afkortingen

ACJPS	African Centre for Justice and Peace Studies
ACLED	Armed Conflict Location & Event Data Project
AI	Amnesty International
AUHIP	African Union High Implementation Panel
CPA	Comprehensive Peace Agreement
CRP	Central Reserve Police
DBA	Darfur Bar Association
DDPD	Doha Document for Peace in Darfur
DFAT	(Australian) Department of Foreign Affairs and Trade
DIS	Danish Immigration Service
DTM	Displacement Tracking Matrix
DWAG	Darfur Women Action Group
EASO	European Asylum Support office
FEWS	Famine Early Warning Systems Network
FFC	Forces for Freedom and Change
GIS	General Intelligence Service
HART	Humanitarian Aid Relief Trust
HRW	Human Rights Watch
HSBA	Human Security Baseline Assessment (Small Arms Survey)
ICG	International Crisis Group
IDMC	Internal Displacement Monitoring Centre
IDP	Internally Displaced Person
IPC	Integrated Food Security Phase Classification
IPI	International Peace Institute
IRRI	International Refugee Rights Initiative
ISS	Institute of Security Studies
JEM	Justice and Equality Movement
JIPS	Joint IDP Profiling Service
LJM	Liberation and Justice Movement
NCP	National Congress (Party)
NIF	National Islamic Front
NISS	National Intelligence and Security Service
OHCHR	United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights
PDF	Popular Defense Forces
RCF	Refugee Consultation Forum
RFI	Radio France internationale
RSF	Rapid Support Forces

SAF	Sudan Armed Forces
SLA/M-AW	Sudan Liberation Army/Movement-Abdul Wahid
SLA/M-MM	Sudan Liberation Army/Movement-Minni Minawi
SLA/M-TC	Sudan Liberation Army/Movement-Transitional Council
SPA	Sudanese Professional Association
SPLA/M	Sudan People's Liberation Army/Movement
SRF	Sudan Revolutionary Front
SUNA	Sudan News Agency
TMC	Transitional Military Council
UNAMID	United Nations – African Union Hybrid Operation in Darfur
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNITAMS	United Nations Integrated Transition Assistance Mission In Sudan
UNOCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
UNSC	United Nations Security Council
USDOS	United States Department of State
WHO	World Health Organization

Inleiding

Dit onderzoek maakt een stand van zaken op van de veiligheidssituatie in Darfoer. Het is een update van de gelijknamige COI Focus van 20 februari 2020 die zich in het bijzonder op de periode van 1 januari tot 31 december 2020 richt. Het onderzoek werd afgesloten op 5 januari 2021.

De analyse bestaat uit acht delen en begint met een korte geschiedenis van het conflict, gevolgd door een beschrijving van de huidige situatie van het conflict en de vredesgesprekken. De hoofdrolspelers in het gewapende treffen in Darfoer worden in het derde hoofdstuk voorgesteld. Enerzijds gaat het om de Soedanese strijdkrachten (Sudanese Armed Forces, SAF) en de daaraan gelieerde militias, anderzijds om het Sudan Liberation Army/Movement van Abdul Wahid Mohamed al-Nur (SLA-AW)¹ en diverse etnische militias. Het vierde en vijfde hoofdstuk bekijken achtereenvolgens de aard van het geweld en de doelwitten van het geweld. De geografische verdeling van het geweld wordt in een zesde hoofdstuk uit de doeken gedaan. Het zevende hoofdstuk handelt over de vluchtelingen in de regio en over de intern ontheemden (*internally displaced persons*, IDP's) in de vijf deelstaten van Darfoer, alsook over de vluchtelingen uit Darfoer in de buurlanden. De impact van het geweld op het dagelijks leven komt tot slot aan bod in het achtste hoofdstuk.

Cedoca raadpleegde Soedanese lokale media zoals Sudan News Agency (SUNA) en media uit de diaspora zoals Sudan Tribune of Radio Dabanga. Het conflict in Darfoer wordt ook belicht door, enerzijds, Soedanese ngo's zoals African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS) en, anderzijds, internationale organisaties zoals Human Rights Watch (HRW), Amnesty International (AI) of International Crisis Group (ICG). Verder bevatten rapporten van gouvernementele en intergouvernementele bronnen, zoals het United States Department of State (USDOS), de United Nations – African Union Hybrid Operation in Darfur (UNAMID) en verschillende agentschappen van de VN waardevolle informatie. Daarnaast raadpleegde Cedoca ook de rapportering van andere Europese lidstaten, zoals Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Verder zocht Cedoca informatie in de online beschikbare mediakanalen.

Deze COI Focus maakt gebruik van cijfergegevens over veiligheidsincidenten uit de databank van het Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), een Amerikaanse non-profitorganisatie die informatie over conflicten verzamelt, analyseert en in kaart brengt. Ervaren onderzoekers verzamelen de data bij een brede waaier van lokale, regionale en internationale nieuwsbronnen en organisaties. Voor Soedan zijn dat onder meer UNAMID, de VN-Veiligheidsraad, United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS), Radio Dabanga, Al Rakoba, Sudan Tribune en het Darfur Relief and Documentation Centre. De databank is publiek beschikbaar op de website van ACLED en wordt voortdurend aangevuld en bijgewerkt wanneer nieuwe informatie (al dan niet over een reeds ingevoerd incident) aan het licht komt.² De cijfers van ACLED die Cedoca in deze COI Focus gebruikt zijn opgevraagd op 5 januari 2021. De inventaris van ACLED geeft het type van geweld, de actoren van geweld, een beschrijving van de incidenten, de locatie en het aantal dodelijke slachtoffers weer.³ ACLED wijst erop dat de verzamelde gegevens in zekere mate de prioriteiten van de verslaggeving door media en organisaties weerspiegelen en dat een onderschatting van het geweld zodoende mogelijk is.⁴

¹ Dit document maakt geen onderscheid tussen de politieke en de militaire tak van het Sudan Liberation Army/Movement en gebruikt doorlopend de afkorting SLA.

² ACLED, 10/04/2019, [url](#)

³ ACLED, 10/04/2019, [url](#)

⁴ ACLED, 10/04/2019, [url](#)

In zijn *Codebook* licht ACLED de toegepaste methodologie voor de invoering en voortdurende controle van de data uitgebreid toe.⁵ Gelet op de methodologie, codering en invoering van gegevens kunnen de cijfers van ACLED volgens Cedoca slechts beschouwd worden als een schatting en indicatie van de tendensen met betrekking tot geweld in een bepaalde periode.

Cedoca volgt de veiligheidsomstandigheden in Soedan voortdurend op. Als er zich fundamentele wijzigingen of ontwikkelingen zouden voordoen die de situatie ter plaatse aanzienlijk veranderen, dan zal Cedoca deze COI Focus zo snel mogelijk bijwerken.

⁵ ACLED, 10/04/2019, [url](#)

1. Korte geschiedenis

In 1989 grijpt generaal Omar al-Bashir de macht in Soedan door middel van een militaire coup met als regerende partij het Nationaal Islamitisch Front (NIF). Het NIF, dat eind jaren '90 wordt omgedoopt tot het Nationaal Congres (NCP), voedt de reeds bestaande interne spanningen in Darfoer. De conflicten tussen de Afrikaanse landbouwers en de Arabische bevolkingsgroepen nemen toe.⁶

In 2003 revolteren twee rebellengroepen, de Justice and Equality Movement (JEM) en het Sudan Liberation Army/Movement (SLA/M), tegen de centrale regering in Khartoem.⁷ De meeste rebellen worden gerekruteerd bij de lokale niet-Arabische gemeenschappen met name de Fur, Zaghawa en Masalit.⁸ Ze komen in opstand tegen de marginalisering van de regio en het falen van de centrale regering om de sedentaire bevolking te beschermen tegen de aanvallen van de nomaden. De Soedanese regering beantwoordt de revolutie met het inzetten van Arabische milities gekend onder de naam Janjaweed. Soedanese troepen en Janjaweed vallen honderden dorpen aan in de regio. Meer dan 400 dorpen worden vernield en miljoenen burgers zien zich genoodzaakt te vluchten voor het geweld. Het conflict in Darfoer heeft al meer dan 400.000 levens gekost en meer dan 2.500.000 mensen zijn ontheemd.⁹

In 2006 ondertekenen Khartoem en een SLA-fractie onder leiding van Minni Arkou Minnawi (SLA-MM) het Darfoer-Vredesakkoord. De JEM en de SLA-fractie van Abdelwahid Muhamed al-Nur (SLA-AW) weigeren deze overeenkomst te ondertekenen. Onvrede over het akkoord creëert een nieuwe gewelddadige dynamiek in het conflict. Wat voorheen voornamelijk een gewapende strijd was tussen de regeringstroepen en de rebellen, breidt zich nu uit naar een strijd tussen de verschillende rebellengroepen onderling.¹⁰ Ook de misnoegde Arabische milities bevechten elkaar onderling en keren zich soms tegen de regeringstroepen.¹¹ Het interetnisch geweld in de regio Darfoer zorgt voor een verdere achteruitgang van de veiligheidssituatie.¹²

De koepelorganisatie Liberation and Justice Movement (LJM), die een aantal kleinere rebellenorganisaties groepeerde, tekent in 2011 samen met de Soedanese regering het Doha Document for Peace in Darfur (DDPD) dat later in de grondwet wordt opgenomen.¹³ De overeenkomst wordt nauwelijks geïmplementeerd.¹⁴ De LJM valt snel na de ondertekening van het DDPD uiteen in verscheidene fracties.¹⁵ De andere, grote rebellengroepen verwerpen het DDPD en creëren in november 2011 het Sudan Revolutionary Front (SRF), een losse coalitie die op dat moment bestaat

⁶ Het conflict in Darfoer kan teruggevoerd worden tot de jaren 1950 en 1960, toen Darfoeri's de marginalisatie van de regio door de regering in Khartoem begonnen aan te klagen. Spanningen in Darfoer namen toe door droogte en de daaropvolgende honger in de jaren '80. Mede door de droogte vonden steeds meer conflicten over landrechten en toegang tot water tussen lokale boerengemeenschappen en nomaden plaats. Bovendien trok het opkomende Arabische suprematiedenken bij nomadische groepen een scherpe etnische grens tussen Arabische en Afrikaanse groepen. Heidelberg Institute for International Conflict Research, 01/2019, p. 94, [url](#); UHRC, s.d., [url](#)

⁷ UHRC, s.d., [url](#)

⁸ ICG, 22/04/2015, [url](#)

⁹ UHRC, s.d., [url](#)

¹⁰ UHRC, s.d., [url](#)

¹¹ Small Arms Survey (Flint J.), 10/2010, [url](#); ICG, 22/04/2015, [url](#)

¹² Small Arms Survey, 09/2014, [url](#)

¹³ UNAMID, s.d., [url](#)

¹⁴ ICG, 22/04/2015, [url](#)

¹⁵ Nederland - Ministerie van Buitenlandse Zaken, 20/06/2017, p. 16, [url](#); Sudan Tribune, s.d., [url](#)

uit het SLA-MM, het SLA-AW en de JEM-Jibril¹⁶ uit Darfoer, samen met de Sudan People's Liberation –Army/Movement-North (SPLA/M-N) uit Zuid-Kordofan en Blauwe Nijl en een deel van de politieke oppositie.¹⁷

Vanaf 2014 neemt het geweld in Darfoer, Zuid-Kordofan en Blauwe Nijl toe door wat de Soedanese regering het Decisive Summer-offensief noemt. De Rapid Support Forces (RSF), die sinds 2014 het gros van de militaire operaties aan regeringszijde in Darfoer uitvoeren, leiden deze offensieven.¹⁸ Hoewel deze gericht zijn tegen de rebellen, bericht HRW dat de RSF herhaaldelijk dorpen aanvallen, huizen platbranden en plunderen en dorpelingen slaan, verkrachten en executeren. De RSF kunnen hierbij rekenen op steun van het Soedanese leger en andere regeringsgezinde militieën.¹⁹ Eind 2014 controleren de Soedanese strijdkrachten, gesteund door de RSF en regeringsgezinde militieën, grote delen van het grondgebied in Darfoer.²⁰

Vanaf midden 2016 nemen de gewapende confrontaties tussen de regeringstroepen en de rebellen af. Het conflict beperkt zich geografisch tot het gebied rond Jebel Marra, in het centrum van Darfoer, waar het SLA-AW aanwezig is.²¹ De veiligheidssituatie in Darfoer blijft evenwel onstabiel omdat er naast het leger, de paramilitaire groepen en de rebellengroepen ook gewapende militieën, criminelen en bendes aanwezig zijn.²² Ze houden zich bezig met het uitbaten van illegale controleposten, ontvoeringen, aanranding, plunderingen, mensensmokkel, carjacking en gevechten om de goudmijnen in het Jebel Marra-gebergte. Dit doen ze in een klimaat van algemene straffeloosheid.²³ Daarnaast raken Arabische stammen onderling geregeld slaags in conflicten over grond en vee.²⁴

In 2018 hervatten de schermutselingen tussen het SLA-AW en de veiligheidstroepen in verschillende gebieden van Jebel Marra. Diverse bronnen melden dat dorpen in de Jebel Marra-bergketen in Darfoer het doelwit zijn van aanvallen tijdens deze gevechten, met verschillende burgerdoden en duizenden nieuw ontheemde burgers als gevolg.²⁵ AI komt in juni 2019 met nieuw bewijsmateriaal dat aantoonde dat regeringstroepen en regeringsgezinde militieën nog steeds oorlogsmisdaden en andere ernstige mensenrechtenschendingen begaan in Darfoer. AI stelt dat ten minste 45 dorpen vernield werden in Jebel Marra tussen juli 2018 en februari 2019.²⁶

Doorheen 2019 neemt het aantal gewapende treffens tussen de Soedanese strijdkrachten en het SLA-AW toe. De aanvallen van het omsingelde SLA-AW blijven kleinschalig en vinden vooral plaats in Centraal-Darfoer.²⁷ Het SLA-AW ontvoert burgers en personeel van internationale ngo's voor losgeld,

¹⁶ Nadat Khalil Ibrahim, leider van de JEM, omkomt bij een luchtaanval in december 2011, wordt zijn broer Jibril Ibrahim tot opvolger verkozen in januari 2012. Dit wakkert de spanningen binnen het JEM aan. Commandant Bakheit Abdallah Abdel Karim Dabajo richt een splintergroepering op in september 2012 onder de leiding van Mohamed Bashar. In september 2012, verklaart Dabajo dat hij wil meewerken aan de vredesgesprekken. Het JEM-Bashar ondertekent het DDPD in april 2013. De rest van het JEM is vanaf dan gekend als JEM-Jibril. HSBA, 08/2013, [url](#)

¹⁷ HSBA, 08/10/2012, [url](#); HSBA, 04/06/2014, [url](#); Nederland - Ministerie van Buitenlandse Zaken, 20/06/2017, p. 25, [url](#); ICG, 22/04/2015, [url](#)

¹⁸ ICG, 22/04/2015, [url](#)

¹⁹ HRW, 09/09/2015, [url](#)

²⁰ UNSC, 09/01/2017, [url](#); UNSC, 06/03/2017, [url](#)

²¹ UNSC, 09/01/2017, [url](#); UNSC, 22/02/2018, [url](#); UNSC, 14/01/2019, [url](#)

²² Nederland - Ministerie van Buitenlandse Zaken, 20/06/2017, [url](#)

²³ Nederland - Ministerie van Buitenlandse Zaken, 20/06/2017, [url](#)

²⁴ Nederland - Ministerie van Buitenlandse Zaken, 20/06/2017, [url](#); ISS, 24/04/2017, [url](#); UK Home Office, 08/2017, [url](#)

²⁵ ACJPS, 18/04/2018, [url](#); HRW (Henry J.), 10/05/2018, [url](#)

²⁶ AI, 11/06/2019, [url](#)

²⁷ UNSC, 10/04/2019, [url](#)

berooft commerciële vrachtwagens en plundert eigendommen van lokale medische en humanitaire organisaties. Ondertussen woedt in het Daya-gebied in Centraal-Darfoer een strijd tussen de twee SLA-AW-facties van commandanten Salih Borsa en Mubarak Aldouk.²⁸

Op 11 april 2019 maakt het leger met een staatsgreep een einde aan het bijna dertig jaar durende regime van president al-Bashir. Een Transitional Military Council (TMC) onder leiding van generaal Abdul Fattah al-Burhan neemt het bestuur van het land op zich.²⁹ Op 17 augustus 2019 ondertekenen de TMC en de Forces for Freedom and Change (FFC)³⁰ een grondwettelijke verklaring³¹ die de weg uitstippelt naar een burgerlijk bestuur.³² Die dag start een overgangperiode van 39 maanden. De nieuw opgerichte soevereine overgangsraad, bestaande uit elf leden (waarvan vijf militairen, vijf burgers en een elfde burger die gekozen wordt in consensus tussen de twee partijen), zal de rol van staatshoofd vervullen in de drie jaar durende overgangperiode. Al-Burhan leidt de soevereine raad gedurende de eerste 21 maanden.³³ Abdalla Hamdok wordt tot premier benoemd.³⁴

De VN-Veiligheidsraad geeft in mei 2019 aan dat de impact van de nationale politieke ontwikkelingen op de situatie in Darfoer beperkt is. Het International Peace Institute (IPI) merkt op dat mensen pas massaal op straat komen in Darfoer nadat president al-Bashir is afgezet. Vanaf midden 2019 nemen de acties van burgerlijke ongehoorzaamheid af. Afgezien van een piek in geweld in verschillende kampen voor intern ontheemden en schermutselingen tussen overheidstroepen in de directe nasleep van 11 april 2019 is de coup slechts minimaal merkbaar in Darfoer.³⁵

Het verwijderen van overheidspersoneel en het versluizen van veiligheidstroepen van Darfoer naar Khartoem creëert een hiaat in de administratie en in de veiligheidsvoorzieningen.³⁶ Deels omwille van de verschuiving van de aandacht van de autoriteiten naar Khartoem en deels door het gebrek aan goed functionerende lokale instellingen neemt de criminaliteit in Darfoer toe, in het bijzonder in de IDP-kampen.³⁷ De voorzitter van de strategische evaluatiecommissie voor United Nations – African Union Hybrid Operation in Darfur (UNAMID) schreef in zijn rapport van juni 2018 al het volgende:

“Today, conditions [in Darfur] are better described as those of lawlessness and criminality, aggravated by a protracted humanitarian crisis, continued human rights violations and the lack of development.”³⁸

Een vertegenwoordiger van IDP's wijst eind 2019 op aanvallen op burgers en mensenrechtenschendingen door overheidstroepen.³⁹ Ook volgens het United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR) was er in 2019 sprake van een verslechterde

²⁸ UNSC, 15/10/2019, p. 3, [url](#)

²⁹ Radio Dabanga, 13/04/2019, [url](#); Sudan Tribune, 30/05/2019, [url](#)

³⁰ Op 1 januari 2019 ondertekenen 22 burgergroepen en oppositiepartijen, onder leiding van de Sudanese Professionals Association, de Declaration for Freedom and Change. In de verklaring vragen de partijen al-Bashir om af te treden. De partijen willen een vierjarige overgangsregering waarna verkiezingen zouden volgen. In de maanden die volgen ondertekenen ook andere (gewapende) oppositiegroepen en vakbonden de verklaring.

³¹ Sudan Reeves, 06/08/2019, [url](#)

³² NYT (Rashwan N.), 04/08/2019, [url](#); NYT (Walsh D.), 17/08/2019, [url](#)

³³ Al Jazeera, 21/08/2019, [url](#)

³⁴ Reuters, 15/08/2019, [url](#); Sudan Tribune, 16/08/2019, [url](#); Al Jazeera, 21/08/2019, [url](#)

³⁵ UNSC, 30/05/2019, p. 2, [url](#); IPI, 12/2019, p. 20, [url](#)

³⁶ IPI, 12/2019, p. 20, [url](#)

³⁷ USDOS, 03/2019, [url](#)

³⁸ UNSC, 01/06/2018, [url](#)

³⁹ Sudan Tribune, 16/11/2019, [url](#)

mensenrechtensituatie in Darfoer, gekenmerkt door een toename van het aantal moorden, ontvoeringen, incidenten van seksueel geweld en andere mensenrechtenschendingen.⁴⁰

IPI stelt voorts dat intercommunale conflicten intenser zijn sinds de val van al-Bashir.⁴¹ Tijdens het daarop volgende landbouwseizoen tot oktober 2019 steken conflicten over landgebruik tussen landbouwers en herders opnieuw de kop op. De afwezigheid van overheidsinstanties in Darfoer sinds het begin van de nationale protesten draagt volgens de VN-Veiligheidsraad bij aan de toename van landconflicten.⁴² De Soedanese regering stuurt eind december 2019 militair personeel naar de regio en stelt vredesgesprekken met de rebellengroepen in Darfoer uit vanwege een uitbraak van geweld.⁴³

2. Huidige toestand van het conflict

2.1. Conflictsituatie

Volgens de VN-Veiligheidsraad daalt het aantal confrontaties tussen regeringsgroepen en het SLA-AW in de laatste maanden van 2019 na de start van de vredesgesprekken tussen de autoriteiten en de rebellenbewegingen. Het merendeel van de gewapende confrontaties op dat moment betreft gevechten tussen verschillende facties van het SLA-AW.⁴⁴ In 2020 is evenwel opnieuw een toename van geweld zichtbaar in Darfoer, met pieken van intercommunaal geweld in West-, Zuid- en Centraal-Darfoer. Vanaf mei 2020 escaleert de strijd tussen facties van het SLA-AW en veiligheidstroepen opnieuw.⁴⁵ De verslechterende economische situatie en de beperkte bescherming die de lokale autoriteiten kunnen bieden aan intern ontheemden en boeren, waaronder kinderen, is een andere bron van onrust bij de bevolking.⁴⁶

De VN-Veiligheidsraad maakt in november 2020 gewag van een stijging van het aantal intercommunale conflicten in 2019 en 2020.⁴⁷ Een groot aantal van deze conflicten tussen gemeenschappen zijn gelinkt aan de landbouw, seizoenmigratie en toegang tot natuurlijke hulpbronnen. Tussen juni en september 2020 vinden in de westelijke regio van Darfoer verschillende incidenten plaats tussen nomadische gemeenschappen en boerengemeenschappen.⁴⁸ Deze intercommunale conflicten leiden tot nieuwe ontheemden en de vernietiging van gewassen, dorpen en boerderijen. Bij andere incidenten plunderen militeleden politiebureaus en overheidsgebouwen.⁴⁹

⁴⁰ OHCHR, 14/06/2019, [url](#)

⁴¹ De conflicten vinden veelal plaats tussen (gewapende) rondtrekkende herders en landbouwers en komen traditioneel vaker voor tijdens het landbouwseizoen van juli tot oktober. Herders laten hun vee grazen op de landbouwgronden alvorens de gewassen geoogst zijn, wat meestal gebeurt in november tot januari, met vernielingen van de oogst tot gevolg. UNSC, 12/10/2018, [url](#); IPI, 12/2019, p. 20, [url](#)

⁴² UNSC, 15/10/2019, p. 4, [url](#)

⁴³ Reuters, 30/12/2019, [url](#); Sudan Tribune, 31/12/2019, [url](#)

⁴⁴ UNSC, 12/03/2020, p. 3, [url](#)

⁴⁵ UNSC, 13/11/2020, p. 5, [url](#); UNSC, 01/12/2020, p. 13, [url](#); Sudan Tribune, 12/12/2020, [url](#)

⁴⁶ UNSC, 01/12/2020, p. 13, [url](#)

⁴⁷ UNSC, 13/11/2020, p. 4, [url](#); UNSC, 01/12/2020, p. 7, [url](#)

⁴⁸ UNSC, 17/09/2020, p. 3, [url](#)

⁴⁹ Veel terugkeerders bezoeken hun boerderijen enkel voor het verbouwen en oogsten van gewassen. Nomaden worstelen op hun beurt met seizoensgebonden migratie om in de behoefte van hun kuddes te voorzien. Sommige nomaden hebben ervoor gekozen zich te hervestigen, ook op de plaatsen van herkomst van intern ontheemden. Dit heeft geleid tot een toename van landgeschillen met herdergemeenschappen. In 2019 draaiden verschillende van deze geschillen uit op geweld toen de veiligheidstroepen van de regering zich terugtrokken naar Khartoem

Terwijl spanningen tussen nomaden en boerengemeenschappen gewoonlijk toenemen tijdens het landbouwseizoen van mei tot november, lijkt de escalatie van geweld tussen gemeenschappen in 2020 verband te houden met het lopende nationale transitieproces, schrijft de speciale VN-rapporteur in november 2020. Boerengemeenschappen en IDP's in Darfoer eisen basisdiensten, de ontwapening van milities en bescherming alsook de verwijdering van herders van hun land. Ze organiseren vreedzame protesten om hun eisen kenbaar te maken. Een aanhoudende *sit-in*-beweging die op 28 juni 2020 in Nertiti begint en resulteert in een besluit van de overgangsregering om lokale functionarissen van het voormalige regime te verwijderen, leidt tot verdere *sit-in*-protesten in Fata Borno, Kutum en Kabkabiyah. In reactie op de protesten kondigt de regering een reeks maatregelen aan, waarvan sommige nog moeten worden uitgevoerd, zoals de ontwapening van milities in Nertiti en de oplossing van landgeschillen door middel van commissies in Kutum. Een deel van de protesten zijn het doelwit van gewapende milities, bijvoorbeeld in Fata Borno waar negen doden vallen na een aanval door nomadenmilities op het IDP-kamp op 13 juli 2020.⁵⁰

Suliman Baldo geeft tijdens een webinar in juni 2020 aan dat leden van veiligheidsdiensten of van milities gelinkt aan het regime van voormalig president al-Bashir soms betrokken zijn bij intercommunale conflicten. Milities en paramilitaire groepen zijn immers vaak etnisch verankerd. Interpersoonlijke conflicten kunnen uitgroeien tot gewelddadige confrontaties tussen verschillende etnische groepen verbonden aan milities en veiligheidsdiensten.⁵¹ ACLED schrijft eind augustus 2020 dat het geweld in Soedan en Darfoer zich in toenemende mate concentreert in stedelijke gebieden en IDP-kampen nabij stedelijke centra. Gevechten tussen veiligheidsdiensten en rebellengroepen hebben plaats gemaakt voor etnische confrontaties nabij steden en aanvallen op IDP's en landbouwers door milities. Het geweld betreft voornamelijk confrontaties tussen niet-Arabische milities enerzijds en irreguliere milities en paramilitaire troepen anderzijds, met een dalende rol voor rebellengroepen. ACLED wijst op de etnische dimensie. Een stijgend aantal incidenten wordt geïnitieerd door leden van perifere groepen zoals de Masalit. Die acties leiden tot buitenproportionele vergeldingsacties van dominante groepen, die extreem grimmig worden als veiligheidstroepen zoals het leger of de RSF betrokken raken, zoals het geval was in El Geinena in juli 2020.⁵²

Het niveau van criminaliteit in Darfoer blijft hoog, aldus de VN-Veiligheidsraad.⁵³ Wapens zijn wijdverspreid in de handen van lokale milities en burgers en poreuze grenzen faciliteren een illegale wapenstroom in de regio.⁵⁴

Ook in 2020 draagt de onderlinge strijd tussen de verschillende facties van het SLA-AW bij aan de verslechterde veiligheidssituatie in Darfoer. Deze interne strijd gaat onder meer over deelname aan het vredesproces en de controle over belastinginning en goudmijnen.⁵⁵ De onderlinge confrontaties concentreren zich in het gebied tussen Golo en Daya, in de buurt van Rockero (Centraal-Darfoer) en in de gebieden Torong Tonga, Deribat en Kidingir in Zuid-Darfoer. De gevechten zorgen voor ontheemding onder de lokale bevolking.⁵⁶

als reactie op de politieke ontwikkelingen in de hoofdstad. De escalatie van intercommunaal geweld in West-Darfoer in december 2019 tussen de Masalit- en Rizeigat-groepen was een voorbeeld van dergelijke spanningen. De inzet van veiligheidstroepen heeft de situatie enige tijd gekalmeerd maar spanningen zijn opnieuw geëscaleerd in juli 2020, met 75 doden tot gevolg. UNSC, 13/11/2020, p. 6, [url](#)

⁵⁰ Al Jazeera, 09/08/2020, [url](#); UNSC, 13/11/2020, p. 5, [url](#)

⁵¹ Baldo S., Senior Policy Advisor bij Enough Project, webinar, 17/06/2020

⁵² ACLED, 27/08/2020, [url](#)

⁵³ UNSC, 17/09/2020, p. 11, [url](#)

⁵⁴ Darfur 24, 16/05/2020, [url](#); UNSC, 15/09/2020, [url](#)

⁵⁵ UNSC, 17/09/2020, p. 11, [url](#); Sudan Tribune, 07/12/2020, [url](#); Sudan Tribune, 12/12/2020, [url](#)

⁵⁶ UNSC, 13/11/2020, pp. 3-4, [url](#); UNSC, 01/12/2020, p. 13, [url](#)

In juli 2020 kondigt premier Hamdok aan dat een gezamenlijke troepenmacht van legersoldaten, leden van de RSF en veiligheidsfunctionarissen in Darfoer zal worden ingezet na de piek van geweld in de regio. De strijdkrachten zullen naar alle vijf staten van Darfoer worden gestuurd om de bevolking te beschermen tegen aanvallen van milities en om het landbouwseizoen veilig te stellen.⁵⁷

2.2. Vredesonderhandelingen

De verschillende initiatieven voor vredesonderhandelingen die tijdens het regime van voormalige president Omar al-Bashir tot stand kwamen tussen de rebellengroepen in Darfoer en de regering in Khartoem leveren weinig tot niets op. Radio France internationale (RFI) bericht dat de rebellen in Darfoer in de weken na de coup van 11 april 2019 weigeren te onderhandelen met de militairen.⁵⁸ Na het tekenen van het grondwettelijk akkoord op 17 augustus 2019 door de FFC en de TMC en de vorming van een interim-regering, maken vier gewapende groepen uit Darfoer en de Two Areas eind augustus 2019 werk van een gezamenlijke onderhandelingspositie om in de nabije toekomst gesprekken aan te gaan met de overgangsregering.⁵⁹ Het SLA-AW ligt dwars en weigert vredesgesprekken zolang de situatie op het terrein niet verbetert.⁶⁰

Volgens het grondwettelijk akkoord van augustus 2019 heeft de interim-regering zes maanden om vredesakkoorden te sluiten met de gewapende groepen in Soedan.⁶¹ De gesprekken tussen deze partijen starten in september 2019 onder bemiddeling van de Zuid-Soedanese president Salva Kirr. De Juba-verklaring van 11 september 2019 die hieruit voortkomt, vormt het kader voor verdere gesprekken en wordt getekend door de soevereine raad, het SRF, de SPLA/M-N El Hilu, het Beja Congress⁶² en de Sudan Liberation Forces Alliance van Tahir Hajar^{63,64}. Op 16 oktober 2019 vaardigt het hoofd van de Soevereine Raad, Abdel Fattah al-Burhan, een staakt-het-vuren uit in het hele land.⁶⁵ De onderhandelingen binnen het Juba-proces vinden voor de verschillende regio's afzonderlijk plaats.⁶⁶ De deadline voor deze gesprekken wordt meermaals uitgesteld.

Op 20 augustus 2020 trekt de SPLA/M-N El Hilu zich terug uit de onderhandelingen uit protest tegen het voorzitterschap van Hemeti en een uitbarsting van geweld in het Khor Warral-gebied van Zuid-Kordofan.⁶⁷

⁵⁷ Radio Dabanga, 27/07/2020, [url](#)

⁵⁸ RFI, 18/04/2019, [url](#); RFI, 16/04/2019, [url](#)

⁵⁹ Sudan Tribune, *Darfur armed groups agree to unify peace negotiating position*, 31/08/2019, [url](#); Sudan Tribune, 16/12/2019, [url](#)

⁶⁰ Sudan Tribune, *SLM's al-Nur calls for referendum on Sudan's transitional authority before peace talks*, 31/08/2019, [url](#)

⁶¹ AP, 13/10/2019, [url](#); ISS, 19/11/2019, [url](#)

⁶² Het Beja Congress is een gewapende groepering uit het oosten van Soedan, die de Beja vertegenwoordigt. HSBA, 07/2013, [url](#)

⁶³ De SLFA bestaat uit drie rebellengroepen uit Darfoer, meer bepaald de Sudan Liberation Movement for Justice, de Sudan Liberation Movement-Unity en de Justice and Equality Movement geleid door Abdallah Jali. Radio Dabanga, 09/07/2017, [url](#)

⁶⁴ Radio Dabanga, 18/10/2019, [url](#); ISS, 19/11/2019, [url](#); UNSC, 15/10/2019, p. 2, [url](#)

⁶⁵ Sudan Tribune, 28/09/2020, [url](#)

⁶⁶ UNHRC, 30/07/2020, [url](#)

⁶⁷ ACLED, 27/08/2020, [url](#)

Eind augustus 2020 sluiten de SRF⁶⁸ en het SLA-MM een vredesakkoord.⁶⁹ Het akkoord, ondertekend op 3 oktober 2020 in Juba, omvat acht protocollen voor de vijf *tracks* (Darfoer, Two Areas, centraal Soedan, oostelijk Soedan en noordelijk Soedan) en behandelt kwesties die verband houden met machtsverdeling, overgangsjustitie, de integratie van rebellen in het leger, de terugkeer van ontheemden en grondbezit.⁷⁰ Volgens het protocol over nationale aangelegenheden is de overgangperiode vastgesteld op 39 maanden vanaf de ondertekening van het vredesakkoord. De rebellengroepen krijgen drie zetels toegewezen in de Soevereine Raad en 25 % van de zetels in het overgangsparlement en in de Raad van Ministers.⁷¹ Op 3 september 2020 tekenen Hamdok en Abdelaziz El Hilu, die zich had teruggetrokken uit de vredesgesprekken, een gezamenlijke principeverklaring.⁷²

Het SLA-AW weigert deel te nemen aan de vredesbesprekingen. In 2020 stelt Abdul Wahid een eigen vredesinitiatief voor aan de Darfur Displaced and Refugees General Coordination in de vorm van een interne dialoog.⁷³ Abdul Wahid mobiliseert ook verzet tegen het vredesakkoord van Juba in sommige IDP-kampen. Begin september 2020 vinden verschillende demonstraties plaats in IDP-kampen in Centraal- en Zuid-Darfoer tegen de Juba-overeenkomst.⁷⁴

De veiligheidsprotocollen voor Darfoer omvatten een permanent staakt-het-vuren en de creatie van een 12.000 man sterke veiligheidsmacht bestaande uit troepen van de regering en de ondertekenende gewapende groepen. De veiligheidsmacht zal worden belast met wetshandhaving in Darfoer na het vertrek van UNAMID.⁷⁵ Andere belangrijke voorzieningen zijn onder meer het herstel van de regionale status van Darfoer, de evenredige toewijzing van posten op de verschillende beleidsniveaus, opname van vrouwen op alle niveaus van de besluitvorming, de lancering van een ontwikkelingsfonds voor de regio, de oprichting van een landcommissie in Darfoer, de oprichting van een speciale rechtbank voor misdaden begaan in Darfoer en de benoeming van een onafhankelijke aanklager, de vrijwillige terugkeer van intern ontheemden en vluchtelingen met garanties voor veiligheid, teruggave van land, compensatie en basisdiensten.⁷⁶

Volgens ACLED zal het vredesakkoord niet leiden tot een daling van geweld in de conflictgebieden. De organisatie wijst daarbij op de beperkte rol van de ondertekenende rebellengroepen bij gewelddadige incidenten in Darfoer in de laatste jaren, en het feit dat het SLA-AW en het SPLA/M-N El Hilu – twee rebellengroepen die in tegenstelling tot de ondertekenende groepen wel effectieve controle hebben over stukken van het grondgebied - niet getekend hebben. ACLED stelt dat het vredesakkoord de voorwaarden vastlegt waarin rebellengroepen naast paramilitaire groepen en strijdkrachten kunnen bestaan. De opname van deze groepen in de reguliere strijdkrachten kan volgens de organisatie helpen om het staakt-het-vuren permanent te maken en een terugval in cycli van opstand en wrede tegenopstand te voorkomen, maar zal geen einde brengen aan het geweld.⁷⁷ Cameron Hudson van

⁶⁸ Voor de SRF ondertekenen de Justice and Equality Movement (JEM), de Sudan Liberation Movement-Transitional Council (SLM-TC) en de Sudan People's Liberation Movement-North (SPLM-N) onder leiding van Malik Agar. UNSC, 17/09/2020, p. 3, [url](#)

⁶⁹ UNSC, 17/09/2020, p. 3, [url](#)

⁷⁰ Radio Dabanga, 30/08/2020, [url](#)

⁷¹ UNSC, 13/11/2020, p. 2, [url](#)

⁷² Radio Dabanga, 04/09/2020, [url](#)

⁷³ Radio Dabanga, 17/09/2020, [url](#); UNSC, 13/11/2020, [url](#)

⁷⁴ UNSC, 13/11/2020, p. 3, [url](#)

⁷⁵ UNSC, 13/11/2020, p. 10, [url](#)

⁷⁶ UNSC, 13/11/2020, p. 2, [url](#)

⁷⁷ ACLED, 27/08/2020, [url](#)

het Atlantic Council's Africa Center stelt: "It's a peace agreement that integrates armed movements but doesn't reform the armed forces who are ultimately responsible for most of the past violence."⁷⁸

Daarnaast zal de uitvoering van het vredesakkoord gepaard gaan met veel uitdagingen zoals wantrouwen en competitie tussen de verschillende groepen en partijen, de groeiende onveiligheid in delen van het land, sabotage van het vorige regime, tegenstand van groepen die hun voordelen bedreigd zien, de economische crisis en de traagheid van internationale financiële donoren.⁷⁹ Een artikel in Voice of America (VOA) legt de nadruk op de grote uitdaging die ontwapening stelt.⁸⁰

2.3. Het vertrek van UNAMID

Het mandaat van UNAMID loopt af op 31 december 2020.⁸¹ De Soedanese regering heeft een nationaal plan gelanceerd om burgers in Darfoer te beschermen na het vertrek van de missie. In overeenstemming met het vredesakkoord van 3 oktober zal een 12.000 man sterke troepenmacht, bestaande uit SAF en de ondertekenende rebellengroepen uit Darfoer, worden ingezet in de westelijke regio van Soedan om de burgers 39 maanden lang te beschermen.⁸² Een nieuwe VN-missie, United Nations Integrated Transition Assistance Mission In Sudan (UNITAMS), zal nauw samenwerken met de Soedanese overgangsregering en deze bijstaan bij het uitvoeren van de constitutionele verklaring. De strategische doelstellingen van UNITAMS zijn vredesopbouw, civiele bescherming en ondersteuning van de rechtsstaat in Darfoer en de Two Areas.⁸³ UNITAMS is een politieke missie en heeft geen mandaat om fysieke bescherming te bieden aan burgers.⁸⁴

AI roept begin december 2020 op tot een verlenging van het mandaat van UNAMID met zeker zes maanden "in light of failure by government security forces to protect civilians in recent months". De organisatie vreest een machtsvacuüm met desastreuze gevolgen, mede omdat de politieke missie UNITAMS nog niet operationeel is.⁸⁵ Wanneer UNAMID vertrokken zal zijn uit Darfoer, zullen alleen Soedanese strijdkrachten, bestaande uit het leger, de RSF, de inlichtingendienst of General Intelligence Service (GIS) en de politie verantwoordelijk zijn voor de bescherming van burgers in Darfoer. Volgens Radio Dabanga was de RSF tussen 2016 en 2020 bij minstens 93 incidenten betrokken waarbij burgers, boerderijen en dorpen werden aangevallen.⁸⁶

De geplande exit van UNAMID heeft tot veel protest geleid, omdat velen vrezen dat de veiligheid zal afnemen en misdaadcijfers zullen stijgen.⁸⁷ In het IDP-kamp Kalma nabij Nyala in Zuid-Darfoer vindt in december 2020 een twee weken durende *sit-in* plaats.⁸⁸ UNAMID bevestigt het einde van haar beschermingsmandaat op 1 januari 2021. De missie zal de activiteiten geleidelijk afbouwen tot de

⁷⁸ Al Jazeera, 01/09/2020, [url](#)

⁷⁹ Chatham House, 14/09/2020, [url](#); Reuters, 15/09/2020, [url](#)

⁸⁰ VOA, 07/10/2020, [url](#)

⁸¹ UNAMID, 07/2020, [url](#)

⁸² Sudan Tribune, 26/10/2020, [url](#)

⁸³ Meer informatie over UNITAMS is te vinden in de rapporten van de VN-Veiligheidsraad. UNSC, 17/09/2020, pp. 6-7, 16, [url](#); UNSC, 13/11/2020, pp. 10-11, [url](#)

⁸⁴ ISS, 22/07/2020, [url](#); UNSC, 17/09/2020, pp. 6-7 en p. 16, [url](#); UNSC, 13/11/2020, pp. 10-11, [url](#)

⁸⁵ AI, 09/12/2020, [url](#); Radio Dabanga, 13/12/2020, [url](#)

⁸⁶ Radio Dabanga, 09/12/2020, [url](#)

⁸⁷ Radio Dabanga, 09/12/2020, [url](#); Sudan Tribune, 12/12/2020, [url](#)

⁸⁸ Radio Dabanga, 14/12/2020, [url](#)

volledige terugtrekking op 30 juni 2021. Diezelfde dag plunderen gewapende mannen de UNAMID-kantoren in Zalingei in Centraal-Darfoer.⁸⁹

3. Strijdende partijen

3.1. Het Soedanese leger en de geallieerde strijdkrachten

De SAF bestaan uit de landmacht, de marine en de luchtmacht. Het Soedanese leger omvat ook twee paramilitaire groepen: de RSF⁹⁰ en het Reserve Department (voorheen de Popular Defense Forces).⁹¹

De RSF worden opgericht in 2013 om het hoofd te bieden aan verhoogde rebellenactiviteit in de staten Zuid-Kordofan en Blauwe Nijl. De manschappen van de RSF arriveren in februari 2014 in Darfoer⁹² om er de controle over de Arabische milities terug te winnen.⁹³ De SAF dragen hun militaire operaties geleidelijk over aan deze paramilitaire groep onder leiding van de voormalige Janjaweed-commandant Mohammed Hamdan Dagalo alias Hemeti.⁹⁴ De RSF spelen een leidende rol in de Decisive Summer-offensieven tussen 2014 en 2016 in Darfoer en de Two Areas en tijdens de ontwapeningscampagnes vanaf 2017. Volgens verschillende bronnen zijn ze verantwoordelijk voor een aantal wrede *counterinsurgency*-campagnes in Darfoer, waarbij burgers werden mishandeld en gedood, en dorpen geplunderd en vervolgens platgebrand.⁹⁵

Voor de val van voormalig president al-Bashir was de gebruikelijke modus operandi bij militaire operaties tegen rebellenbewegingen in Darfoer dat SAF-troepen occasioneel deelnamen aan artilleriebeschietingen, terwijl de RSF-troepen dorpen binnen vielen met hun voertuigen en de hulpmilities te paard of op kamelen door de buitenwijken zwierven terwijl ze burgers aanvielen en het dorp plunderden.⁹⁶ De VN-Veiligheidsraad geeft aan dat de RSF daarbij niet enkel de rebellen aanvielen, maar ook doelbewust burgers en dorpen viseerden, plunderden en platbrandden om de steun aan de rebellen de kop in te drukken.⁹⁷ Verschillende hulpmilities streden aan de zijde van de regering in Darfoer. De leden van lokale Arabische stammen werden op ad-hocbasis gemobiliseerd door de Soedanese veiligheidstroepen.⁹⁸ Daarnaast steunde de regering in de operaties tegen het SLA-AW tevens op groepen die vroeger tot deze gewapende groepering behoorden. Deze groepen hebben immers een uitstekende kennis van de modus operandi van de beweging.⁹⁹ In December 2020 beschuldigt het SLA-AW de RSF van een aanval op haar posities in Jebel Marra in Centraal-Darfoer.

⁸⁹ Sudan Tribune, 22/12/2020, [url](#); Radio Dabanga, 23/12/2020, [url](#); Darfur24, 23/12/2020, [url](#); Radio Dabanga, 02/01/2021, [url](#)

⁹⁰ De grondwettelijke verklaring van augustus 2019 plaatst de SAF en de RSF onder het directe bevel van de soevereine raad die optreedt als staatshoofd en waarvan al-Burhan, zelf een militair, het hoofd is. De formulering herhaalt het bestaan van de SAF en de RSF als twee afzonderlijke instellingen, maar plaatst ze onder de leiding van één enkele autoriteit. Constitution Net, 08/2019, pp. 12-13, [url](#)

⁹¹ CIA, 04/08/2020, [url](#); EASO, 13/10/2020, [url](#)

⁹² HRW, 09/09/2015, [url](#)

⁹³ Enough Project (Baldo S.), 11/2017, [url](#)

⁹⁴ Small Arms Survey, 05/2018, [url](#)

⁹⁵ ACJPS, 18/04/2018, [url](#); Radio Dabanga, 29/01/2018, [url](#); AI, 11/06/2019, [url](#); FIDH, ACJPS, 12/2019, pp. 27-28, [url](#)

⁹⁶ UNSC, 10/01/2019, pp. 16-17, [url](#)

⁹⁷ UNSC, 12/10/2018, [url](#); UNSC, 14/01/2019, [url](#)

⁹⁸ UNSC, 10/01/2019, pp. 16-17, [url](#)

⁹⁹ UNSC, 10/01/2019, p. 17, [url](#)

De RSF zouden daarbij hulp gekregen hebben van een splintergroep geleid door Dhu al-Nun Abdel Shafi, die in maart 2019 gebroken heeft met het SLA-AW.¹⁰⁰

USDOS vermeldt in maart 2020 dat onder de overgangsregering de controle over veiligheidstroepen sterk verbeterd is. USDOS merkt op dat sommige daders van misdaden uniformen van overheidstroepen dragen, maar nuanceert dat het niet duidelijk is of deze individuen werkelijk behoren tot officiële veiligheidstroepen of aan de overheid gelinkte milities. Daarnaast behouden lokale milities wel een aanzienlijke invloed in de regio in een context van volledige straffeloosheid.¹⁰¹ Verschillende bronnen geven aan dat regeringstroepen zoals de RSF en gelieerde milities ook in 2019 en 2020 oorlogsmisdaden plegen en mensenrechtenschendingen begaan.¹⁰²

Na een piek van geweld in Darfoer in juni en juli 2020 kondigt premier Hamdok op 26 juli 2020 de inzet aan van extra veiligheidstroepen in Darfoer om de lokale bevolking te beschermen en het landbouwseizoen veilig te stellen.¹⁰³ Verzetscomités klagen in augustus 2020 aan dat de RSF terreur zaait in Oost-Darfoer.¹⁰⁴

3.2. Rebellengroepen en milities in Darfoer

Volgens ACLED is een verandering in het karakter van geweld duidelijk in Darfoer. Een grotere rol is weggelegd voor irreguliere, etnische milities en paramilitaire groepen en het geweld verschuift naar een stedelijke context, met een verminderde rol voor rebellengroepen in Darfoer.¹⁰⁵

Het SLA-AW¹⁰⁶ is anno 2020 de enige nog actieve gewapende groep met een significante militaire aanwezigheid in Darfoer.¹⁰⁷ Als gevolg van de militaire druk van de Soedanese regering, het zwakke leiderschap van Abdul Wahid, het overlopen van belangrijke commandanten en verschillende logistieke uitdagingen, is de structuur van de rebellengroep in de loop der jaren geërodeerd. De strijdkracht bestaat uit diverse los gecoördineerde, lokale groepen, aangevoerd door verschillende militaire commandanten. Het gebrek aan eensgezindheid over deelname aan het vredesproces en concurrentie over schaarse middelen verdeelt het SLA-AW intern.¹⁰⁸ De verschillende facties zijn bovendien verwickeld in onderlinge strijd om de controle over grondgebied en goudmijnen.¹⁰⁹

De greep van Abdul Wahid op het SLA-AW en de steun voor de beweging onder intern ontheemden zijn aanzienlijk uitgehold. In 2019 wordt Abdul Wahid in toenemende mate uitgedaagd, zowel vanuit de beweging als door intern ontheemden. In maart 2019 vormen leiders van intern ontheemden, die tot dan toe waren aangesloten bij het SLA-AW, een nieuwe organisatie, de Darfurian Internally

¹⁰⁰ Sudan Tribune, 13/12/2020, [url](#); Radio Dabanga, 14/12/2020, [url](#)

¹⁰¹ USDOS, 11/03/2020, p. 2, [url](#); EASO, 13/10/2020, p. 3, [url](#)

¹⁰² Open Democracy, 15/08/2019, [url](#); FIDH, ACJPS, 12/2019, [url](#); AI, 08/04/2020, [url](#); Radio Dabanga, 21/12/2020, [url](#)

¹⁰³ UNSC, 17/09/2020, p. 11, [url](#)

¹⁰⁴ Radio Dabanga, 08/08/2020, [url](#)

¹⁰⁵ Geweld verloopt langs etnische lijnen. Dit is volgens ACLED te wijten aan de historische voorkeur van de voormalige Soedanese regering om geweld in de perifere gebieden uit te besteden aan paramilitaire groepen en milities verbonden aan specifieke etnische groepen. ACLED, 27/08/2020, [url](#)

¹⁰⁶ Het Sudan Liberation Army (SLA) werd opgericht in 2001, maar viel al snel uiteen in een Zaghawa-groep onder leiding van Minni Minawi (SLA-MM) en een Fur-groep onder leiding van Abdul Wahid (SLA-AW). Later ontstaan nog meer, kleinere splintergroepen zoals bijvoorbeeld het Sudan Liberation Army-Transitional Council (SLA-TC). HSBA, 06/09/2011, [url](#); HSBA, 02/2011, [url](#); HSBA, 08/10/2012, [url](#)

¹⁰⁷ UNSC, 10/01/2019, [url](#)

¹⁰⁸ Een uitgebreid overzicht van de verschillende commandanten en de structuur van het SLA-AW is te vinden in UNSC, 10/01/2019, [url](#); UNSC, 10/04/2019, [url](#)

¹⁰⁹ UNSC, 14/01/2020, [url](#); Reuters, 31/08/2020, [url](#)

Displaced Person and Refugee Camps Administration. Op 1 mei 2019 ontzetten verschillende hoge officieren en deze nieuwe organisatie Abdul Wahid uit zijn leiderschapspositie.¹¹⁰ Ahmed Ibrahim Yusuf "Kazinski" wordt overgangsvoorzitter. Sindsdien concentreert de factie onder Kazinski zich op het herstel van de organisatie en het leggen van contacten met splintergroepen. Abdul Wahid tracht zijn positie te bevestigen met de hulp van IDP's in de kampen in Kalma en Hamadiya. Die aanpak leidt tot gewelddadige spanningen tussen verschillende groepen intern ontheemden in 2019.¹¹¹

Het aantal strijders van het SLA-AW wordt anno 2019 op 2.000 man geschat.¹¹² De VN-Veiligheidsraad haalt aan dat het SLA-AW begin 2019 een gebied controleert rond Jebel Marra dat reikt van Sortoni in Noord-Darfoer, over Golo in Centraal-Darfoer tot het gebied van Sharq Jebel Marra in Zuid-Darfoer.¹¹³ De activiteiten zijn geconcentreerd in het gebied van Jebel Marra, een bergketen die zich uitstrekt over de drie staten Centraal-, Noord- en Zuid-Darfoer.¹¹⁴ Het aantal operaties van het SLA-AW ligt laag en de aanvallen beperken zich tot *hit-and-run*-operaties tegen regeringstroepen en aanvallen op nomaden.¹¹⁵ Sinds oktober 2019 vinden gevechten vooral intern plaats, binnen de groep en haar talrijke sub-facties. Grotere confrontaties met regeringstroepen vinden plaats in juni, juli en september 2020.¹¹⁶

Ondanks de interne strijd weet het SLA-AW de militaire capaciteiten te versterken in 2020. Dankzij nieuwe financieringsbronnen, zoals inkomsten uit goudwinning, kan de groep strijders rekruteren en nieuw materiaal aankopen.¹¹⁷

Naast het SLA-AW zijn verschillende gewapende milities - vooral van Arabische etniciteit, georganiseerd volgens stamlijnen en moeilijk controleerbaar - actief in Darfoer. Ze zijn betrokken bij criminele activiteiten zoals ontvoeringen voor losgeld, mensenhandel, wapen- en drugsmokkel en veediefstal. De VN-Veiligheidsraad haalt aan dat mensen in het algemeen met de term Janjaweed naar deze milities verwijzen.¹¹⁸ In haar rapport van 12 maart 2020 benadrukt de VN-Veiligheidsraad dat de belangrijkste plegers van geweld in Darfoer deze etnische milities zijn, waarvan de omvang en vuurkracht vaak groter zijn dan die van de Soedanese politie.¹¹⁹

Sinds 2014 hebben andere rebellengroepen zoals de JEM en het SLA-MM steeds meer terrein verloren in Darfoer.¹²⁰ Het SLA-MM is sindsdien vooral aanwezig in Libië, terwijl de JEM militair aanwezig is in Zuid-Soedan.¹²¹ Beide rebellengroepen, alsook het Sudan Liberation Army-Transitional Council (SLA-TC), hebben zich via de vredesonderhandelingen en het Juba-vredesakkoord van 3 oktober 2020 opnieuw weten te profileren in Soedan (zie hoofdstuk 2.2.).¹²²

¹¹⁰ UNSC, 30/05/2019, p. 4, [url](#); UNSC, 14/01/2020, pp. 14-15, [url](#)

¹¹¹ UNSC, 14/01/2020, pp. 14-15, [url](#)

¹¹² UNSC, 10/01/2019, p. 13, [url](#); The Economist, 30/11/2019, [url](#)

¹¹³ UNSC, 10/01/2019, p. 13, [url](#); UNSC, 30/05/2019, p. 4, [url](#)

¹¹⁴ UNSC, 14/01/2020, [url](#); Reuters, 31/08/2020, [url](#)

¹¹⁵ UNSC, 30/05/2019, p. 4, [url](#)

¹¹⁶ Sudan Tribune, 07/07/2020, [url](#); ACLED, 27/08/2020, [url](#)

¹¹⁷ UNSC, 15/09/2020, [url](#)

¹¹⁸ UNSC, 28/12/2017, p. 9, [url](#)

¹¹⁹ UNSC, 12/03/2020, p. 11, [url](#)

¹²⁰ UNSC, 30/05/2019, p. 3, [url](#)

¹²¹ UNSC, 10/01/2019, pp. 21-22 en p. 28, [url](#)

¹²² Radio Dabanga, 30/08/2020, [url](#); UNSC, 17/09/2020, p. 3, [url](#)

4. Typologie van het geweld

4.1. Aantal incidenten

Voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 12 december 2020 registreert ACLED 196 incidenten en 525 dodelijke slachtoffers in de vijf deelstaten van Darfoer. Daarvan beschouwt ACLED 58 incidenten als *battles*, 1 als *explosions/remote violence* en 137 als *violence against civilians*. ACLED neemt ook andere incidenten op, meer bepaald onder de categorieën *riots*, *protests* en *strategic developments*. Deze worden niet in dit hoofdstuk opgenomen. Een volledig overzicht van de verschillende categorieën en subcategorieën van incidenten is terug te vinden in een nota van Cedoca over de methodologie van ACLED.¹²³

UNAMID registreert 162 dodelijke slachtoffers en 82 incidenten met gewapende confrontaties in de periode mei-oktober 2020, wat neerkomt op een viervoud van de 39 dodelijke slachtoffers bij 53 incidenten geregistreerd in januari-mei 2020 en een zesvoud van de 25 doden bij 35 incidenten in augustus-december 2019.¹²⁴ Het aantal landgeschillen, meestal gepaard gaande met vernietiging van gewassen door veehouders, blijft vrijwel constant, met 134 incidenten tussen juni en oktober 2020.¹²⁵ Ook het criminaliteitsniveau (gewapende overvallen, diefstal en andere gewelddaden) blijft relatief gelijk. Van juni tot oktober 2020 registreert UNAMID 882 criminele incidenten, vergeleken met 812 incidenten in dezelfde periode in 2019. Er waren 166 gevallen van geweld en intimidatie tegen intern ontheemden in de periode van vijf maanden van juni tot oktober 2020.¹²⁶

4.2. Aard van de incidenten

De 196 incidenten die ACLED registreert in de vijf deelstaten van Darfoer in de periode van 1 januari 2020 tot en met 12 december 2020 kunnen als volgt worden ingedeeld.

	East-Darfur		Central-Darfur		West-Darfur		South-Darfur		North-Darfur	
	Incident	Dead	Incident	Dead	Incident	Dead	Incident	Dead	Incident	Dead
Battles	3	8	15	93	12	117	17	120	11	17
Remote Violence	/	/	1	2	/	/	/	/	/	/
Violence a/civilians	2	1	39	34	28	32	30	81	38	20
Total	5	9	55	129	40	149	47	201	49	37

Tabel 1: Aantal incidenten en doden per categorie van geweld in de vijf deelstaten van Darfoer. Tabel opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data voor de periode van 1 januari 2020 tot 12 december 2020.¹²⁷

¹²³ CGVS / CGRA - Cedoca, 21/05/2019, [url](#)

¹²⁴ UNSC, 13/11/2020, pp. 3-4, [url](#)

¹²⁵ UNSC, 13/11/2020, p. 4, [url](#)

¹²⁶ UNSC, 13/11/2020, p. 5, [url](#)

¹²⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 12/12/2020, [url](#)

ACLED verklaart een aanzienlijk deel van het geweld als geschillen tussen irreguliere milities en paramilitaire groepen over hulpbronnen zoals de toegang tot land en vee. Een toenemend aantal incidenten wordt aangestookt door leden van perifere groepen, meestal gevolgd door onevenredige vergeldingsaanvallen van de dominante groep. Deze aanvallen worden bijzonder ernstig wanneer veiligheidstroepen erbij betrokken raken.¹²⁸

De gegevens van ACLED voor Darfoer voor de periode van 1 januari 2020 tot 12 december 2020 wijzen erop dat vooral *battles* in Centraal-, West- en Zuid-Darfoer veel dodelijke slachtoffers gemaakt hebben. De voornaamste actoren betrokken bij *battles* in West-Darfoer zijn etnische milities. In het merendeel van de incidenten stonden de Rizeigat-milities, soms samen met de RSF, tegenover de Masalit-milities. Ook Zaghawa en andere etnische milities waren betrokken bij gewapende confrontaties in West-Darfoer. In Zuid-Darfoer bestaan de *battles* voornamelijk uit gevechten tussen het SLA-AW en splintergroepen en tussen de Fellata- en Rizeigat-milities maar ook onbekende gewapende groepen, milities en de RSF zijn bij sommige incidenten betrokken. In Centraal-Darfoer zijn de voornaamste actoren de SAF, de RSF, het SLA-AW en verschillende splintergroepen van die laatste.¹²⁹

Voorbeelden van *battles* in deze deelstaten zijn: een confrontatie tussen Soedanese veehouders en schutters uit Tsjaad op 23 juni 2020 waarbij 16 doden vallen, aangewakkerd door een poging van de Tsjadische schutters om gestolen vee terug te halen en/of de dood van een van hun leiders te wreken; het treffen tussen Rizeigat- en Masalit-militieleden in Misterei op 25 juli 2020 waarbij 77 mensen omkomen. Tussen 26 juli 2020 en 3 augustus 2020 komen in de plaats Sharg Jebel Marrah in Zuid-Darfoer 48 mensen om bij gevechten tussen het SLA-AW en een splintergroep.¹³⁰ In september 2020 vinden schermutselingen plaats tussen het SLA-AW en de Soedanese regeringstroepen nabij Kutrum in het westen van Jebel Marra in Centraal-Darfoer die het leven kosten aan 27 soldaten en 9 strijders. Na de vredesovereenkomst van 3 oktober 2020 en de weigering van Abdul Wahid om toe te treden tot het akkoord vinden interne gevechten plaats in de groep.¹³¹ De onderlinge strijd tussen verschillende facties van het SLA-AW tussen 30 september 2020 en 12 oktober 2020 in het oosten van Jebel Marra over de controle van goudmijnen en de belastinginning in de regio resulteert in de dood van 7 burgers en de ontheemding van meer dan 500 gezinnen.¹³²

De voornaamste actoren van *violence against civilians* in de Darfoerese deelstaten zijn onbekende gewapende groepen, etnische milities en in enkele gevallen de RSF. Ook in Zuid-Darfoer is dit het geval, al is in die deelstaat een grote rol weggelegd voor de Fellata- en Misseriya-milities.¹³³ Veel voorkomende misdaden zijn verkrachting, gewapende overvallen, ontvoering, hinderlagen, diefstal van vee, mishandeling en intimidatie, brandstichting en inbraak.¹³⁴ Slachtoffers zijn vaak IDP's en landbouwgemeenschappen. Een voorbeeld van dergelijk geweld tegen burgers is de aanval van 23 juli 2020 van militieleden op boeren in Abdoze in West-Darfoer waarbij 19 mensen omkomen en 25 gewond raken. RSF-paramilitairen die in het gebied waren gestationeerd om de terugkeerders te beschermen, zijn gevlucht zodra de aanval begon.¹³⁵

¹²⁸ ACLED, 27/08/2020, [url](#)

¹²⁹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 12/12/2020, [url](#)

¹³⁰ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 12/12/2020, [url](#)

¹³¹ Sudan Tribune, 28/09/2020, [url](#); Radio Dabanga, 29/09/2020, [url](#); DWAG, 20/10/2020, [url](#)

¹³² Sudan Tribune, 07/12/2020, [url](#)

¹³³ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 12/12/2020, [url](#)

¹³⁴ USDOS, 11/03/2020, [url](#)

¹³⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 12/12/2020, [url](#)

Volgens het Strategic Initiative for Women in the Horn of Africa (SIHA) is verkrachting en seksueel geweld in sommige delen van Darfoer met de helft toegenomen tijdens de beperkende maatregelen in het kader van de COVID-19-pandemie. De gezondheidsmaatregelen om het virus in te dammen zorgen voor een legitimatie van dwingende en gewelddadige acties van de veiligheidstroepen en militias die als wetshandhavers optreden rond de kampen van ontheemden in Darfoer.¹³⁶ De meerderheid van de slachtoffers van seksueel geweld in de regio zijn vrouwen en kinderen die intern ontheemd zijn en worden aangevallen wanneer ze de IDP-kampen verlaten.¹³⁷ Voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 12 december 2020 registreert ACLED 19 incidenten als *sexual violence*¹³⁸ in de vijf deelstaten van Darfoer.¹³⁹

5. Doelwitten van het geweld

5.1. Data

Voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 12 december 2020 noteert ACLED 525 dodelijke slachtoffers in de vijf deelstaten van Darfoer bij incidenten van het type *battles, explosions/remote violence* en *violence against civilians*.¹⁴⁰

Het aantal dodelijke slachtoffers dat ACLED registreert in de kolom *fatalities* omvat zowel burgerdoden als veiligheidspersoneel of militieleden. Gewonden worden niet geregistreerd. ACLED maant aan tot grote voorzichtigheid bij het gebruik van cijfers omtrent het aantal doden uit zijn eigen of enige andere databank.¹⁴¹ Zelf kan ACLED informatie over het aantal dodelijke slachtoffers niet verifiëren. De organisatie wijst erop dat van alle conflictdata, cijfers over dodelijke slachtoffers het meest vooringenomen en het minst accuraat zijn. Dergelijke informatie is gevoelig voor manipulatie door gewapende groepen en soms ook door de media, wat kan leiden tot overdrijvingen of onderrapportage. ACLED benadrukt dat de cijfers als "gerapporteerde" aantallen beschouwd moeten worden. Verder licht de organisatie toe dat de in de databank ingevoerde aantallen schattingen zijn.¹⁴² Meer informatie over de werkwijze van ACLED bij het invoeren van cijfers over het aantal dodelijke slachtoffers is terug te vinden in een nota van Cedoca over de methodologie van ACLED.¹⁴³

5.2. Analyse

Het SLA-AW valt op 1 juni 2020 een controlepost van de Soedanese strijdkrachten (SAF) aan in Kutrum (Centraal-Darfoer) waarbij 27 soldaten van de SAF en 9 strijders van het SLA-AW omkomen. De

¹³⁶ SIHA, s.d., [url](#); Sudan Tribune, 20/06/2020, [url](#); ISS (Dessu M.K.), 22/07/2020, [url](#)

¹³⁷ UNHRC, 30/07/2020, p. 12, [url](#)

¹³⁸ Seksueel geweld is een subcategorie van de categorie *violence against civilians*.

¹³⁹ CGVS / CGRA - Cedoca, 21/05/2019, [url](#)

¹⁴⁰ Grafiek 1 op pagina 18 van deze focus geeft de verdeling van het aantal dodelijke slachtoffers over de verschillende deelstaten van Darfoer en per categorie van geweld weer. ACLED, via export tool geraadpleegde update: 12/12/2020, [url](#)

¹⁴¹ ACLED, 10/04/2019, [url](#)

¹⁴² ACLED, 10/04/2019, p. 31, [url](#)

¹⁴³ CGVS / CGRA - Cedoca, 21/05/2019, [url](#)

botsingen tussen regeringstroepen en de rebellengroep concentreren zich rond Golo en ten oosten van Nertiti (Centraal-Darfoer).¹⁴⁴

Afgezien van de strijd die de regeringstroepen en het SLA-AW voeren en van de interne strijd tussen splintergroepen van het SLA-AW, zijn burgers het grootste doelwit van geweld in Darfoer. ACLED haalt aan dat gevechten en het geweld tegen burgers geleidelijk toenemen sinds al-Bashir in 2019 van de macht werd verdreven, maar niet tot het niveau van voor 2016.¹⁴⁵ In september 2020 wijst de VN-Veiligheidsraad op het toenemende aantal aanvallen op burgers in Darfoer en met name op intern ontheemden en boeren die proberen terug te keren naar hun land.¹⁴⁶ Een artikel dat midden december 2020 op de nieuwswebsite BBC verschijnt, stelt dat IDP's hun velden en huizen niet durven opzoeken uit angst voor moorden en verkrachtingen, en dat de mensen in de steden in Darfoer evenmin veilig zijn. Burgers vrezen de SAF vanwege de voormalige Janjaweed-commandanten in hun rangen. De nieuwe vredesovereenkomst voorziet dat ook leden van rebellengroepen de SAF zullen vervoegen.¹⁴⁷ Bewoners van IDP-kampen vertellen begin 2020 aan VICE-correspondent Julia Steers, op reportage in Jebel Marra, dat ze worden aangevallen wanneer ze het kamp verlaten terwijl veiligheidsdiensten toekijken en in sommige gevallen zelf deel uitmaken van de aanvallers.¹⁴⁸

Confrontaties tussen gemeenschappen, die vaak veel mensenlevens eisen, zijn sinds mei 2020 toegenomen, vooral in West- en Zuid-Darfoer.¹⁴⁹ In West-Darfoer eisen eind juli 2020 gevechten tussen de Masalit en Noord-Rizeigat in Masteri en El Geneina het leven van ongeveer 75 burgers.¹⁵⁰ Bijna 20.000 burgers raken ontheemd nadat meer dan 30 dorpen getroffen worden door geweld en 1.500 huizen in vlammen opgaan. In Zuid-Darfoer leidt het conflict tussen Masalit en Fallata van 23 tot 26 juli 2020 tot 18 doden.¹⁵¹

In haar oproep om het mandaat van UNAMID in Darfoer te verlengen, verwijst AI naar het aantal burgerslachtoffers om aan te geven dat de Soedanese veiligheidstroepen, het SAF en de RSF, er niet in slagen de burgers in Darfoer te beschermen tegen geweld. De mensenrechtenorganisatie telt meer dan 70 mensen, waaronder boeren en IDP's, die tussen juli en september 2020 werden vermoord door leden van gewapende groepen in Masteri (West-Darfoer), Nertiti (Centraal-Darfoer) en Fata Borno (Noord-Darfoer), gebieden die onder controle staan van de Soedanese veiligheidstroepen. Ten minste 78 mensen raken gewond bij gewapende aanvallen in deze periode, terwijl het plunderen en platbranden van huizen, markten en winkels gemeengoed is en duizenden mensen in Darfoer ontheemd raken, aldus AI.¹⁵²

Hoewel er een verbetering is opgetreden in de algemene mensenrechtensituatie in de regio, blijft de kwetsbaarheid van burgers in Darfoer een punt van zorg, geeft ook de VN-Veiligheidsraad aan. Capaciteitsproblemen bij de rechtshandavings- en gerechtelijke autoriteiten belemmeren nog steeds het onderzoek en de vervolging van zaken. Vrouwen en kinderen blijven kwetsbaar voor mensenrechtenschendingen en -misbruiken, met name (conflictgerelateerd) seksueel geweld.¹⁵³

¹⁴⁴ UNSC, 13/11/2020, p. 2, [url](#); UNSC, 01/12/2020, pp. 12-13, [url](#); EASO, 01/07/2020, [url](#); EASO, 13/10/2020, [url](#)

¹⁴⁵ ACLED, 27/08/2020, [url](#)

¹⁴⁶ UNSC, 15/09/2020, [url](#)

¹⁴⁷ BBC, 16/12/2020, [url](#)

¹⁴⁸ ICG, 22/09/2020, [url](#)

¹⁴⁹ UNSC, 15/09/2020, [url](#)

¹⁵⁰ UNSC, 13/11/2020, p. 6, [url](#)

¹⁵¹ UNSC, 17/09/2020, p. 11, [url](#)

¹⁵² AI, 09/12/2020, [url](#)

¹⁵³ UNSC, 01/12/2020, p. 16, [url](#)

6. Geografische verdeling

In 2013 wonen ongeveer 7,5 miljoen mensen in Darfoer.¹⁵⁴ Volgens de gegevens van ACLED vinden in de periode van 1 januari 2020 tot en met 12 december 2020 de meeste incidenten plaats en vallen de grootste aantallen dodelijke slachtoffers in de deelstaten Zuid-Darfoer (201 bij 47 incidenten), West-Darfoer (149 bij 40 incidenten) en Centraal-Darfoer (129 bij 55 incidenten). In Noord-Darfoer vallen in diezelfde periode 37 dodelijke slachtoffers bij 49 incidenten. In Oost-Darfoer zijn dat 9 doden bij 5 incidenten (zie ook grafiek 1 op pagina 18).¹⁵⁵

Het bergachtige Jebel Marra¹⁵⁶ in Centraal- en Zuid-Darfoer is de enige plaats in Darfoer waar gewapende oppositie, het SLA-AW, een stabiele controle heeft over het grondgebied.¹⁵⁷ Ondanks een afname van het geweld in sommige delen van Darfoer, gaat het conflict door in het gebied van Jebel Marra waar het SLA-AW de regeringstroepen bevecht.¹⁵⁸ VICE-correspondent Julia Steers bezoekt begin 2020 het gebied in Jebel Marra dat gecontroleerd wordt door het SLA-AW en vertelt in de ICG-podcast The Horn hoe ze er een regio aantrof in vol conflict, niet enkel afgesneden van Khartoem maar ook van de rest van Darfoer. Hoe groot die regio precies is, blijft onduidelijk. De rebellen van het SLA-AW geven zelf aan dat tienduizenden burgers onder hun controle leven.¹⁵⁹ Volgens de VN-Veiligheidsraad controleren de rebellen van het SLA-AW in 2018 een gebied rond Jebel Marra dat reikt van Sortoni in Noord-Darfoer, over Golo in Centraal-Darfoer tot het gebied van Sharq Jebel Marra in Zuid-Darfoer. In de loop van 2018 verliezen ze Golo, Boulay in het noorden en Gubbo in het zuiden van Jebel Marra aan de regeringstroepen.¹⁶⁰

ACLED merkt op dat geweld steeds meer plaatsvindt nabij stedelijke centra. De belangrijkste reden daarvoor is de systematische ontheemding als gevolg van aanvallen van regeringstroepen en milities gedurende jaren van conflict waardoor grote aantallen niet-Arabische groepen zich in IDP-kampen nabij stedelijke centra hebben gevestigd.¹⁶¹ De gebieden die het meest zijn getroffen door geweld tussen gemeenschappen dat voortkomt uit geschillen over grondbezit en schaarste van hulpbronnen zijn Kutum, Sortony en Saraf Umrah in Noord-Darfoer, El Geneina, Masteri en Jebel Moon in West-Darfoer, Golo en Nertiti in Centraal-Darfoer, en Kass en Graida in Zuid-Darfoer.¹⁶²

Na de aanval van gewapende milities op de *sit-in* in Fata Borno in juli 2020 roept de regering van Noord-Darfoer de noodtoestand uit in de hele staat.¹⁶³

¹⁵⁴ International Donor Conference for Reconstruction and Development in Darfur, 2013, [url](#)

¹⁵⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 12/12/2020, [url](#)

¹⁵⁶ Zie bijlage 1 voor een geografische weergave van het gebied.

¹⁵⁷ Radio Dabanga, 27/11/2020, [url](#)

¹⁵⁸ AI, 08/04/2020, [url](#)

¹⁵⁹ ICG, 22/09/2020, [url](#)

¹⁶⁰ UNSC, 10/01/2019, [url](#); UNSC, 30/05/2019, p. 4, [url](#)

¹⁶¹ ACLED, 27/08/2020, [url](#)

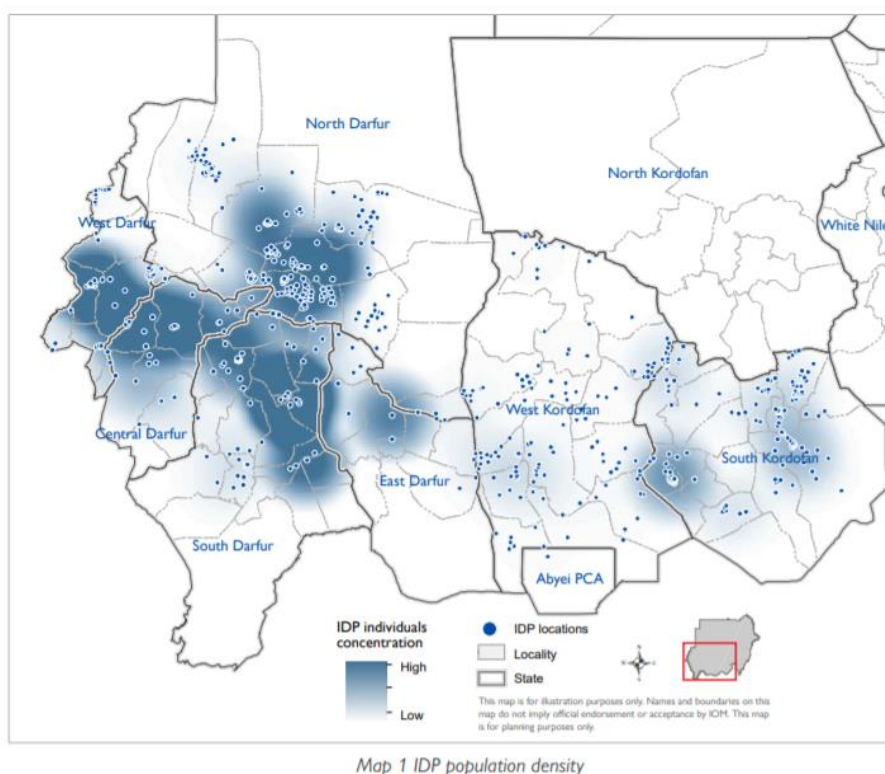
¹⁶² UNSC, 13/11/2020, p. 4, [url](#)

¹⁶³ Darfur24, 14/07/2020, [url](#); Reuters, 13/07/2020, [url](#); UNOCHA, 14/07/2020, [url](#)

7. Verplaatsingen van de bevolking

7.1. Intern ontheemden

De meerderheid van de mensen die door conflict ontheemd zijn, woont in de staten Zuid-, Noord- en Centraal-Darfoer.¹⁶⁴ Volgens de Operational Portal van de United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) telt Soedan 1.885.782 IDP's in maart 2020, waarvan er 1.659.559 in Darfoer verblijven.¹⁶⁵

Figuur 1: IDP population density (April 2020)¹⁶⁶

Het Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC) registreert meer dan 83.000 conflictgerelateerde verplaatsingen in Soedan in 2019.¹⁶⁷ Het grootste deel van de nieuwe verplaatsingen in de afgelopen jaren vond plaats in het Jebel Marra-gebergte op de kruising van Centraal-, Zuid- en Noord-Darfoer.

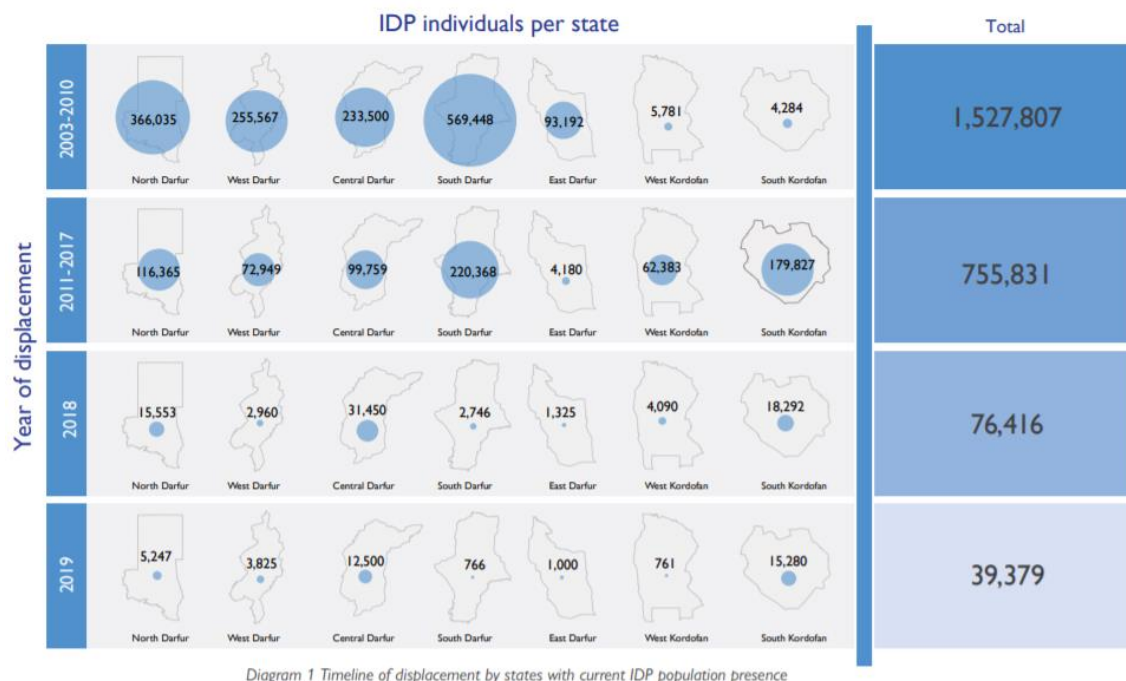
¹⁶⁴ IDMC, s.d., [url](#); IOM DTM, 07/07/2020, [url](#)

¹⁶⁵ Operational Portal UNHCR, s.d., [url](#)

¹⁶⁶ IOM DTM, 07/07/2020, p. 3, [url](#)

¹⁶⁷ IDMC merkt op dat conflictgerelateerde verplaatsingen duiden op nieuwe gevallen van interne verplaatsing in 2019. Dit verwijst naar een aantal bewegingen van mensen, en niet naar individuele mensen, aangezien individuen meerdere keren kunnen worden ontheemd en de gegevens die IDMC verzamelt deze realiteit niet steeds weerspiegelen. Een overzicht van conflictgerelateerde verplaatsingen in 2020 is te vinden op IDMC, s.d., [url](#); EASO, 01/07/2020, [url](#); EASO, 13/10/2020, [url](#)

De verplaatsingen zijn het gevolg van geweld tussen herders en boeren en aanvallen op IDP's en burgers door milities en paramilitaire groepen.¹⁶⁸

Figuur 2: Timeline of displacement by states with current IDP population presence (April 2020)¹⁶⁹

IOM vermeldt in de driemaandelijke Displacement Tracking Matrix (DTM) het aantal terugkeerders en nieuwe ontheemden in Soedan. In de periode van april 2020 tot juni 2020 registreert IOM 5.000 nieuw ontheemden in Zuid-Darfoer en 6.500 nieuw ontheemden in West-Darfoer door intercommunaal geweld, en 750 nieuw ontheemden in Noord-Darfoer door branden in dorpen nabij El Fasher.¹⁷⁰ In de daaropvolgende periode van juli 2020 tot september 2020 registreert DTM 8.846 nieuw ontheemden in Wasat Jabal Marra (Centraal-Darfoer) na voortdurende conflicten tussen verschillende facties van het SLA-AW. IOM vermeldt tevens 560 terugkeerders in Wasat Jabal Marra.¹⁷¹ De VN-Veiligheidsraad meldt dat intercommunale conflicten en botsingen tussen facties van het SLA-AW in september-oktober 2020 zorgen voor de ontheemding van 27.445 mensen in het Jebel Marra-gebied in Centraal- en Zuid-Darfoer.¹⁷²

Verschillende bronnen geven aan dat IDP's bijzonder kwetsbaar zijn voor tekorten aan voedsel, drinkbaar water en sanitaire voorzieningen.¹⁷³ De IDP's, die voorheen van landbouw en veeteelt leefden, kunnen in veel gevallen niet meer in eigen levensonderhoud voorzien.¹⁷⁴ Ze verlaten hun woonplaats op zoek naar middelen om te overleven, zoals kleinschalige landbouw voor eigen gebruik, en trachten een inkomen te genereren door het verzamelen van hout, het maken van houtskool en

¹⁶⁸ IDMC, s.d., [url](#); IOM DTM, 07/07/2020, [url](#)

¹⁶⁹ IOM DTM, 07/07/2020, p. 3, [url](#)

¹⁷⁰ IOM DTM, 20/08/2020, [url](#)

¹⁷¹ IOM DTM, 10/11/2020, [url](#)

¹⁷² UNSC, 01/12/2020, p. 15, [url](#); Sudan Tribune, 07/12/2020, [url](#)

¹⁷³ ACAPS, 12/2017, p. 42, [url](#); UNHRC, 08/2018, [url](#); FEWS NET, 11/2019, [url](#); IOM, 30/11/2019, [url](#)

¹⁷⁴ ACAPS, 12/2017, p. 42, [url](#)

kleine handel.¹⁷⁵ Het Institute for Security Studies (ISS) schetst de precaire situatie waarin IDP's zich in Darfoer bevinden in 2020. Bijna twee miljoen intern ontheemden leven in plastic tenten en hebben geen toegang tot onderwijs of gezondheidsvoorzieningen. De humanitaire hulp voor intern ontheemden is verminderd door de terugtrekking van UNAMID.¹⁷⁶ Gewapende groepen en milities vallen regelmatig IDP's aan, waarbij ze in sommige gevallen hun onderkomens platbranden en hun vee stelen, en hen zo dwingen opnieuw te vluchten. Gendergerelateerd geweld is wijdverbreid.¹⁷⁷ In een rapport van 30 juli 2020 verklaart de VN-deskundige inzake de mensenrechtensituatie in Soedan dat ontheemden in Darfoer het slachtoffer zijn van gewelddadige aanvallen, fysieke aanvallen, pesterijen, intimidatie, afpersing en seksueel geweld door gewapende groepen en veiligheidsdiensten.¹⁷⁸ USDOS geeft aan dat er weinig hulp of bescherming voor ontheemden voorhanden was in Darfoer in 2019. De meeste vluchtelingenkampen hadden geen functionerende politiemacht. Criminele bendes verbonden aan rebellengroepen opereren openlijk in verschillende kampen voor ontheemden.¹⁷⁹

De VN-Veiligheidsraad geeft aan dat de drijvende krachten achter het conflict in Darfoer, zoals geschillen over landbezit en concurrentie om schaarse hulpbronnen, nieuwe volksverplaatsingen veroorzaken en voorkomen dat ontheemden kunnen terugkeren naar hun land.¹⁸⁰ Veel IDP's achten het onmogelijk terug te keren naar hun gronden omwille van de onveiligheid en het feit dat veel van hun eigendommen zijn ingenomen door anderen, in sommige gevallen RSF-soldaten, zo blijkt uit onderzoek van Lighthouse Reports.¹⁸¹ Ontheemden die hun land claimen, worden lastiggevallen, bedreigd, geïntimideerd, weggejaagd en aangevallen, en soms vermoord. Vrouwen en meisjes worden seksueel misbruikt en verkracht.¹⁸² IDMC geeft aan dat veel terugkeerbewegingen niet duurzaam en succesvol zijn.¹⁸³ Zo zijn terugkeerders in sommige gevallen gedwongen terug te gaan naar de IDP-kampen of worden ze een tweede maal ontheemd.¹⁸⁴ Gezinnen zijn genoodzaakt een nieuw leven op te bouwen in wat oorspronkelijk tijdelijke opvangplaatsen waren. Dit vertaalt zich in historisch lage terugkeercijfers in 2019.¹⁸⁵ Onderzoek in de IDP-kampen Abu Shouk en El Salam toont bijvoorbeeld dat ongeveer de helft van de bewoners van plan is in de kampen te blijven wonen.¹⁸⁶ Verschillende bronnen geven aan dat de overgangsregering erop staat dat ontheemden voorgoed naar huis kunnen.¹⁸⁷

7.2. Vluchtelingen

Mensen uit Darfoer die het land ontvluchtten vanaf de start van het conflict in 2003, vestigen zich voornamelijk in de buurlanden en de wijdere omgeving zoals Tsjaad, Egypte, Zuid-Soedan, Ethiopië, de Centraal-Afrikaanse Republiek en Kenia, maar ook in Niger en Libië.¹⁸⁸ Volgens UNHCR bevinden

¹⁷⁵ FEWS NET, 12/2018, [url](#); ISS, 22/07/2020, [url](#)

¹⁷⁶ ISS, 22/07/2020, [url](#)

¹⁷⁷ IDMC, s.d., [url](#)

¹⁷⁸ UNHRC, 30/07/2020, p. 12, [url](#)

¹⁷⁹ USDOS, 11/03/2020, [url](#)

¹⁸⁰ UNSC, 14/01/2020, p. 33, [url](#); HRW, 16/03/2020, [url](#)

¹⁸¹ REDRESS, ACJPS, 19/12/2019, [url](#); BBC, 12/02/2020, [url](#); Radio Dabanga, 26/06/2020, [url](#)

¹⁸² REDRESS, ACJPS, 19/12/2019, [url](#); BBC, 12/02/2020, [url](#); Radio Dabanga, 26/06/2020, [url](#); BBC, 16/12/2020, [url](#)

¹⁸³ IDMC, s.d., [url](#)

¹⁸⁴ UNSC, 14/01/2020, p. 33, [url](#); HRW, 16/03/2020, [url](#); Radio Dabanga, 26/06/2020, [url](#)

¹⁸⁵ IOM DTM, 07/07/2020, p. 5, [url](#)

¹⁸⁶ JIPS, 2019, [url](#)

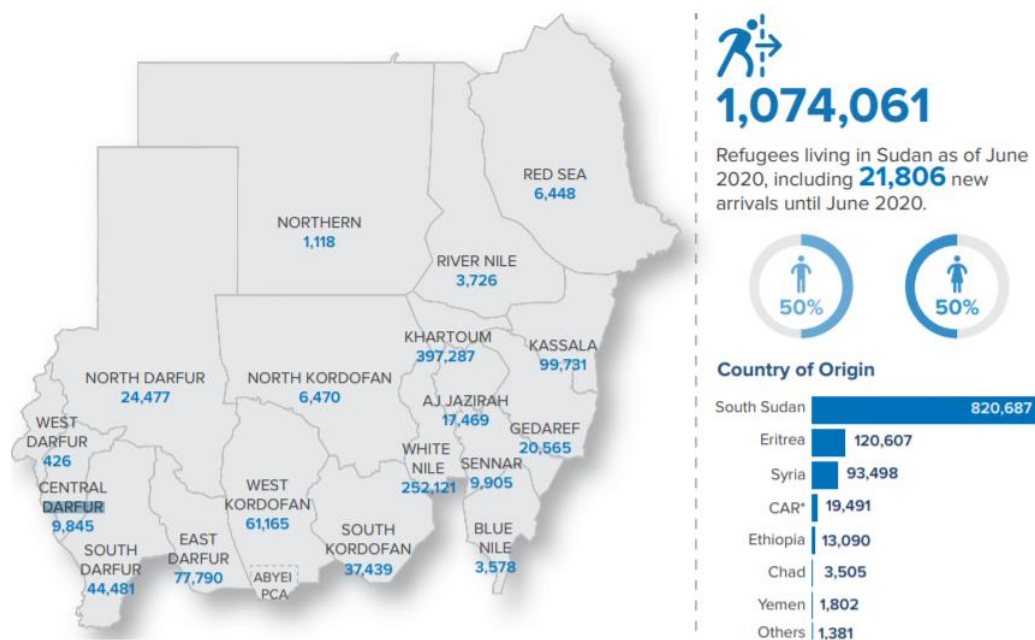
¹⁸⁷ Sudan Tribune, 05/11/2019, [url](#); Radio Dabanga, 07/11/2019, [url](#); TNH, 08/01/2020, [url](#)

¹⁸⁸ Sudan Tribune, 17/12/2019, [url](#)

de grootste aantallen Soedanese vluchtelingen zich in Tsjaad (365.611¹⁸⁹), Zuid-Soedan (282.659¹⁹⁰) en Ethiopië (44.051¹⁹¹).

Het hoofd van het UNHCR-kantoor in Darfoer zegt in december 2020 dat de omstandigheden in Darfoer verbeterd zijn en dat Darfoeri vluchtelingen die in een van de twaalf vluchtelingenkampen in het oosten van Tsjaad verblijven, aangeven dat ze willen terugkeren naar Soedan. Volgens de statistieken van de Sudanese Refugee Commission en UNHCR bedraagt het aantal Soedanese vluchtelingen in kampen in het oosten van Tsjaad ongeveer 35.000.¹⁹²

Soedan is ook een gastland voor vluchtelingen. Soedan heeft een lange geschiedenis van opvang van vluchtelingen en biedt nog steeds onderdak aan een miljoen mensen uit Eritrea, Tsjaad, Syrië, Jemen en andere landen. Onderstaande kaart uit het halfjaarlijks rapport van het Refugee Consultation Forum (RCF), gezamenlijk voorgezeten door UNHCR en de Sudanese Refugee Commission, vermeldt het aantal vluchtelingen dat in elke Soedanese staat verblijft in juni 2020. De grafiek geeft het aantal vluchtelingen per herkomstland weer. Het merendeel van de vluchtelingen komt uit het naburige Zuid-Soedan.

Figuur 3: Vluchtelingen in Soedan per staat en per nationaliteit¹⁹³

Volgens UNHCR telt Soedan 991.787 vluchtelingen op 31 oktober 2020.¹⁹⁴

Sinds november 2020 en het uitbreken van het gewapend conflict in de regio Tigray in Ethiopië biedt Sudan ook onderdak aan ongeveer 50.000 mensen uit Ethiopië.¹⁹⁵

¹⁸⁹ Situatie op 30 november 2020 volgens Operational Portal UNHCR, s.d., [url](#)

¹⁹⁰ Situatie op 31 oktober 2020 volgens Operational Portal UNHCR, s.d., [url](#)

¹⁹¹ Situatie op 30 november 2020 volgens Operational Portal UNHCR, s.d., [url](#)

¹⁹² Radio Dabanga, 06/12/2020, [url](#)

¹⁹³ RCF, 15/09/2020, p. 9, [url](#)

¹⁹⁴ Operational Portal UNHCR, s.d., [url](#)

¹⁹⁵ UNOCHA, 13/12/2020, [url](#); Operational Portal UNHCR, s.d., [url](#)

8. Impact van het geweld op het dagelijkse leven

8.1. Toegang tot humanitaire hulp

Volgens de VN-veiligheidsraad wordt de toegang tot humanitaire hulp beter naarmate de overgangsregering haar hervorming van het humanitaire kader voortzet. Humanitaire hulpverleners hebben in 2020 toegang gehad tot voorheen ontoegankelijke gebieden onder de controle van gewapende groepen in Darfoer, Zuid-Kordofan en Blauwe Nijl.¹⁹⁶ In de negen maanden tot juli 2020 hebben humanitaire partners hulp kunnen bieden aan 350.000 mensen, voor sommigen voor het eerst in tien jaar tijd, bijvoorbeeld in voorheen ontoegankelijke delen van Zuid-Darfoer.¹⁹⁷ Het Assessment Capacities Project (ACAPS), een onafhankelijk informatieplatform over humanitaire crises, haalt aan dat er nog altijd gebieden zijn in Darfoer, Zuid-Kordofan en Blauwe Nijl die worden gecontroleerd door niet-statelijke gewapende groepen waar de toegang voor humanitaire hulp beperkt blijft.¹⁹⁸

Zware regenval en overstromingen¹⁹⁹ sinds half juli 2020, gewapende conflicten, een economische crisis - inclusief brandstoftekorten en schommelingen van het Soedanese pond - en slechte infrastructuur belemmeren effectieve humanitaire operaties.²⁰⁰ Ook grenssluitingen, ingesteld als maatregelen om de verspreiding van COVID-19 te stoppen, hebben de hulpverlening gehinderd.²⁰¹ In november 2020 zijn geen COVID-19-gerelateerde mobiliteitsbeperkingen van kracht, maar het stijgende aantal bevestigde COVID-19-gevallen in Soedan maakt het waarschijnlijk dat reisbeperkingen en andere maatregelen opnieuw van kracht zullen gaan.²⁰²

Daarnaast hebben humanitaire organisaties die hulp aanleveren in Darfoer te lijden onder de slechte veiligheidssituatie in het gebied. Zo stelen gewapende mannen in december 2020 een wagen van het Soedanese Rode Kruis in El Fasher, de hoofdstad van Noord-Darfoer. Diezelfde maand raken drie mensen gewond bij een aanval op het hoofdkwartier van de hulporganisatie SOS Sahel in Noord-Darfoer. De gewapende aanvallers stelen ook een gepantserde wagen van de organisatie.²⁰³

De humanitaire behoeften in Darfoer blijven toenemen, stelt de VN-Veiligheidsraad in december 2020. Een recordaantal mensen heeft van juni tot september 2020 dringende humanitaire voedselhulp nodig. Naar schatting 9,6 miljoen mensen of 21 procent van de Soedanese bevolking bevinden zich in die periode in een crisis van acute voedselonzekerheid of erger.²⁰⁴ Volgens de Integrated Food Security Phase Classification (IPC), een multi-partnerinitiatief voor het verbeteren van voedselzekerheid en voedingsanalyse, hebben ongeveer 2,8 miljoen mensen in Darfoer te maken met een voedselcrisis of voedselonzekerheid.²⁰⁵

¹⁹⁶ UNSC, 01/12/2020, p. 7, [url](#)

¹⁹⁷ Radio Dabanga, 12/07/2020, [url](#); UNSC, 17/09/2020, p. 12, [url](#); Radio Dabanga, 27/11/2020, [url](#)

¹⁹⁸ ACAPS, 24/11/2020, [url](#)

¹⁹⁹ De Soedanese Veiligheids- en Defensieraad roept midden september 2020 de nationale noodtoestand uit voor drie maanden vanwege overstromingen en duidt Soedan aan als natuurrampengebied. The Africa Report maakt dan weer gewag van een economische noodtoestand. Reuters, 15/09/2020, [url](#); Al Jazeera, 07/09/2020, [url](#); The Africa Report, 15/09/2020, [url](#)

²⁰⁰ ACAPS, 24/11/2020, [url](#)

²⁰¹ UNSC, 17/09/2020, p. 12, [url](#); IDMC, s.d., [url](#)

²⁰² ACAPS, 24/11/2020, [url](#)

²⁰³ Radio Dabanga, 11/12/2020, [url](#); ACAPS, 24/11/2020, [url](#); Radio Dabanga, 23/12/2020, [url](#)

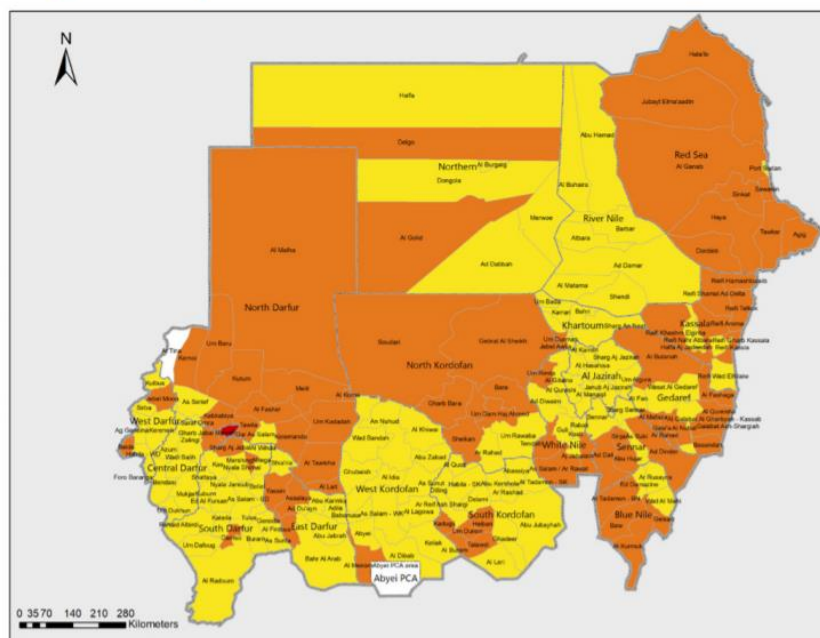
²⁰⁴ IDMC, s.d., [url](#); USAID, 30/09/2020, [url](#); European Civil Protection And Humanitarian Aid Operations, 30/11/2020, [url](#); FAO, s.d., [url](#)

²⁰⁵ UNSC, 17/09/2020, p. 12, [url](#)

8.2. Voedselvoorziening

Het aanslepende conflict en de langdurige ontheemding zorgen voor een verlies aan dagelijkse arbeidskansen en levensonderhoud. De precare levenssituatie van de mensen in Darfoer staat voorts onder druk door klimaatverandering, stijgende voedselprijzen, inflatie en devaluatie van de lokale munt²⁰⁶, een dalende koopkracht en infrastructurele beperkingen.²⁰⁷ IPC geeft aan dat de voedselonzeekerheid alarmerend hoog is in Soedan. De maatregelen in het kader van de COVID-19-pandemie hebben dagelijkse arbeidskansen, het levensonderhoud van burgers, de koopkracht van huishoudens en de toegang tot voedsel voor de kwetsbare bevolking verder beperkt. De meest getroffen groepen zijn IDP's, vluchtelingen, arme groepen uit landbouwgemeenschappen op het platteland van West-, Oost- en Noord-Soedan en arme groepen in stedelijke centra.²⁰⁸

Projection Update October - December 2020

Key for the Map

IPC Acute Food Insecurity Phase Classification

 1 - Minimal	 2 - Stress	 3 - Crisis	 4 - Emergency	 5 - Famine	 Areas not analysed	Evidence Level
						** Medium

Figuur 4: Sudan: Acute Food Insecurity Projection Update - October - December 2020²⁰⁹

²⁰⁶ De economische situatie in Soedan blijft zorgwekkend. De inflatie in Soedan is in oktober 2020 gestegen tot 230 % op jaarbasis, een van de hoogste niveaus ter wereld. Reuters, 29/11/2020, [url](#)

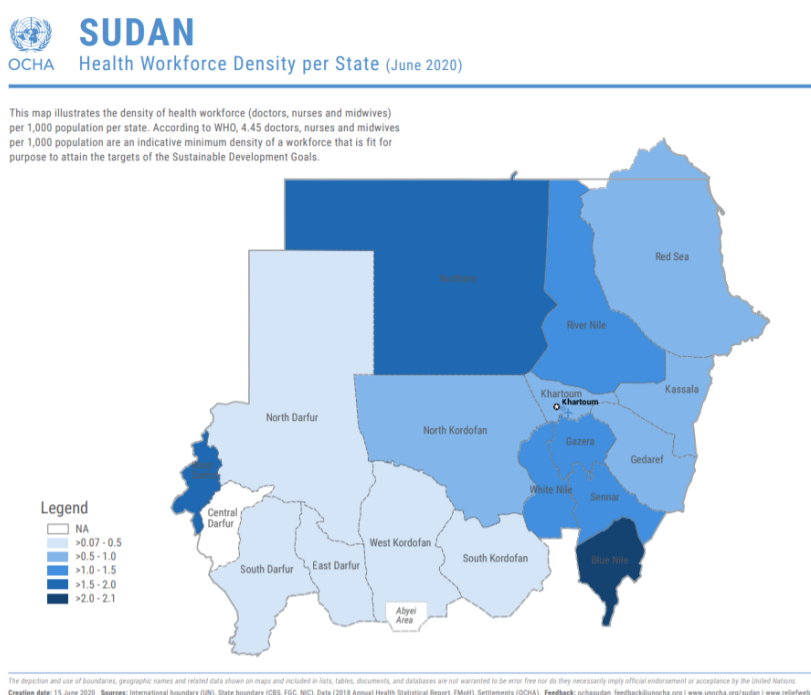
²⁰⁷ WFP, s.d., [url](#); IDMC, s.d., [url](#)

²⁰⁸ IPC, 07/2020, [url](#); IPC, 18/11/2020, [url](#)

²⁰⁹ IPC, 18/11/2020, [url](#)

8.3. Gezondheidszorg

Door onvoldoende investeringen in gezondheidszorg is het gezondheidssysteem niet opgewassen tegen de hoge nood aan zorg, vooral in de conflictgebieden Darfoer en de Two Areas. Tientallen VN-agentschappen en internationale en nationale ngo's vullen de hiaten in de gezondheidszorg op. Ze coördineren hun acties binnen de Health Cluster die 67 VN-agentschappen, ngo's en overheidsinstanties verenigt.²¹⁰ Onderstaande geografische weergave van het aantal gezondheidswerkers per 1.000 inwoners per staat toont aan dat geen enkele Soedaneese staat de World Health Organization (WHO)-minimumstandaard van 4,45 gezondheidswerkers per 1.000 inwoners haalt.

Figuur 5: Health Workforce Density per State (June 2020)²¹¹

Binnen Darfoer is de toegang tot gezondheidszorg het slechtst in de regio Jebel Marra. Evaluatiemissies in 2017 hebben een bijna volledig ingestort gezondheidszorgsysteem blootgelegd.²¹² De delen van Jebel Marra die nog steeds door het SLA-AW worden gecontroleerd, zijn begin 2019 nog steeds afgesloten van openbare gezondheidszorg.²¹³ Adeb Abdelrahman Yusef, gouverneur van Centraal-Darfoer, verklaart in november 2020 dat er delen van de staat reeds 20 jaar lang verstoken zijn van gezondheidszorg.²¹⁴ Een medewerker van Médecins Sans Frontières (MSF) die sinds september 2020 werkzaam is in Rokero en Umo in Jebel Marra (Centraal-Darfoer) getuigt dat ongeveer 60 % van de bevolking in die regio geen toegang heeft tot basisgezondheidszorg. Van de twintig gezondheidsvoorzieningen in het gebied zijn er slechts acht functioneel, waaronder de twee centra

²¹⁰ IPI, 26/04/2019, p. 1, [url](#); Relief International, 01/08/2019, [url](#)

²¹¹ UNOCHA, 15/06/2020, [url](#)

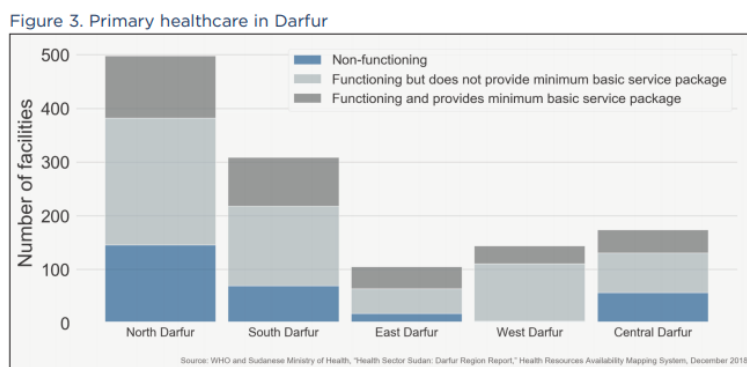
²¹² UNOCHA, 13/05/2018, [url](#); IPI, 26/04/2019, p. 8, [url](#)

²¹³ IPI, 26/04/2019, p. 8, [url](#)

²¹⁴ Radio Dabanga, 27/11/2020, [url](#)

van MSF. Patiënten met gecompliceerde verwondingen of gezondheidsproblemen worden naar een groter ziekenhuis in de stad Al-Fasher (Noord-Darfoer) gebracht.²¹⁵

Volgens de WHO is eind 2018 ongeveer een kwart van de eerstelijnsgezondheidszorg in Darfoer niet functioneel. Minder dan de helft van de gezondheidsinstellingen bieden het minimale basispakket. Geestelijke gezondheidszorg wordt amper aangeboden. Een derde van de gezondheidsinstellingen biedt elementaire verloskundige zorg. In de hele regio kampen gezondheidscentra met tekorten aan personeel en aan medicijnen.²¹⁶

Figuur 6: Basisgezondheidscentra in Darfoer²¹⁷

De WHO en het Soedanees ministerie van Gezondheid schetsen een gelijkaardig beeld van gezondheidscentra in Darfoer voor 2019. Volgende tabel geeft de operationele gezondheidscentra weer per staat in het vierde kwartaal van 2019, vergeleken met de cijfers van het vierde kwartaal van 2018.²¹⁸

States	Rural Hospitals		PHCs		BHUs		Mobile Clinic		Grand Total	
	Q4-18	Q4-19	Q4-18	Q4-19	Q4-18	Q4-19	Q4-18	Q4-19	Q4-18	Q4-19
North Darfur	20	19	144	151	175	194	13	10	352	374
South Darfur	15	15	80	68	144	141	0	0	239	224
East Darfur	6	6	40	37	39	37	2	2	87	82
Central Darfur	5	5	64	66	42	38	6	12	117	121
West Darfur	6	7	58	53	73	87	3	3	140	150
Total	52	52	386	375	473	497	24	27	935	951

Figuur 7: Distribution of functioning Health Facilities per State Q4-2018 vs. Q4-2019²¹⁹

De veiligheidssituatie in Darfoer heeft een grote impact op de gezondheidszorg in 2020. Zo liepen twee *primary health centers* in West-Darfoer aanzienlijke schade op na intercommunaal geweld in december 2019 en januari 2020.²²⁰ De organisatie Save the Children ziet zich in juli 2020 genoodzaakt twee gezondheidsfaciliteiten en het veldkantoor in Masteri in West-Darfoer te sluiten uit angst voor de veiligheid van de medewerkers na een uitbraak van etnisch geweld in de regio. De organisatie schat

²¹⁵ MSF, 13/10/2020, [url](#)

²¹⁶ IPI, 26/04/2019, p. 7, [url](#)

²¹⁷ IPI, 26/04/2019, p. 8, [url](#)

²¹⁸ WHO, Ministry of Health, 09/04/2020, [url](#)

²¹⁹ PHC staat voor Primary Health Care, BHU voor Basic Health Unit. WHO, Ministry of Health, 09/04/2020, [url](#)

²²⁰ Health Cluster Sudan, 01/2020, p. 1, [url](#)

dat zo'n 14.000 kinderen hierdoor afgesloten zijn van levensreddende gezondheidsdiensten.²²¹ Eind december 2020 bestelen zeven mannen in RSF-uniformen een ambulance in Noord-Darfoer.²²² Op 1 januari 2021 valt een gewapende groep het ziekenhuis in Zalingei in Centraal-Darfoer aan, verwondt ze een aantal personeelsleden en brandt ze de apotheek af. De aanleiding van het incident is een ruzie tussen een lid van de RSF en een politieagent verbonden aan de ziekenhuisbewaking. Getuigen zeggen dat de aanwezige reguliere strijdkrachten niet tussenkomen.²²³

Het ongewoon zware regenseizoen van 2020 zorgt verder voor de verspreiding van heel wat ziektes. In oktober 2020 wordt de gezondheidsnoodtoestand afgekondigd in West-Darfoer na een uitbraak van chikungunya²²⁴. Radio Dabanga bericht over een overvol ziekenhuis in El Geneina met tekorten aan apparatuur, medisch personeel, bedden en afdelingen.²²⁵

The National²²⁶ gaat op 13 juni 2020 in op de hoge oversterfte in Darfoer en de mogelijke link met de onzichtbare verspreiding van het coronavirus in de regio.²²⁷ Concern Worldwide gaat eveneens in op de gevolgen van COVID-19 in West-Darfoer.²²⁸ Begin december 2020 stelt de regering van Zuid-Darfoer de gezondheidsnoodtoestand in.²²⁹

8.4. Onderwijs

De inschrijvingspercentages van kinderen van schoolgaande leeftijd in de conflictgebieden in Soedan bedragen 47 % in 2019.²³⁰ Zelfs als men alle hindernissen die de toegang tot onderwijs belemmeren overwint, is de kwaliteit van het onderwijs ondermaats. Het ministerie van Onderwijs identificeerde 3.692 ondergequalificeerde leerkrachten in Zuid- en Oost-Darfoer op een totaal van 7.315 leerkrachten. Veel leerkrachten hebben geen opleiding genoten.²³¹ Tijdens de protesten in de loop van 2019 hebben demonstranten in Darfoer de eis voor beter onderwijs geuit.²³² De continuïteit van het onderwijs in Darfoer staat tevens onder druk. Scholen sluiten soms noodgedwongen de deuren tijdens periodes van geweld of demonstraties, en heropenen opnieuw nadat de situatie gekalmeerd is.²³³ De hevige overstromingen in het regenseizoen hebben verschillende scholen beschadigd en vernietigd. Andere scholen worden gebruikt als tijdelijk onderkomen voor families die hun huis verloren hebben in de overstromingen.²³⁴ De schade zorgt onder meer voor een vertraging van twee maanden voor de start van het nieuwe schooljaar.²³⁵

In september 2020 gaan de secundaire schoolexamens van start in Soedan. Die examens waren gepland voor april 2020 maar werden uitgesteld vanwege de COVID-19 pandemie.²³⁶ De commandant

²²¹ Save The Children, 30/07/2020, [url](#); AP, 31/07/2020, [url](#)

²²² Radio Dabanga, 29/12/2020, [url](#)

²²³ Radio Dabanga, 02/01/2021, [url](#)

²²⁴ Chikungunya is een door muggen overgedragen virusziekte.

²²⁵ Radio Dabanga, 06/10/2020, [url](#)

²²⁶ The National werd in 2008 gelanceerd als onderdeel van Abu Dhabi Media, werd later overgenomen door International Media Investments en in 2017 opnieuw gelanceerd als een privé-entiteit.

²²⁷ The National, 13/06/2020, [url](#)

²²⁸ Concern Worldwide, 24/06/2020, [url](#)

²²⁹ Darfur24, 01/12/2020, [url](#); Radio Dabanga, 21/12/2020, [url](#)

²³⁰ UNICEF, 05/2019, [url](#)

²³¹ UNICEF, s.d., [url](#)

²³² The Economist via Factiva, 30/11/2019, [url](#)

²³³ Radio Dabanga, 13/02/2020, [url](#)

²³⁴ Sudan Education Sector, 28/09/2020, [url](#)

²³⁵ Radio Dabanga, 16/09/2020, [url](#)

²³⁶ Radio Dabanga, 14/09/2020, [url](#)

van de RSF in Zuid-Darfoer geeft aan dat er een overeenkomst is met het SLA-AW om studenten die in door de rebellen gecontroleerd gebied wonen in Jebel Marra naar de examencentra te vervoeren. De luitenant-kolonel stelt dat ze de leerlingen ook voorzien van voedsel, water en medicijnen.²³⁷

8.5. Bewegingsvrijheid

In mei 2019 stelt de VN-Veiligheidsraad dat de beperkte aanwezigheid en capaciteit van politie en veiligheidstroepen alsook van instellingen voor wetshandhaving buiten de stedelijke centra een negatief effect heeft op de veiligheid en de mobiliteit van burgers.²³⁸ In januari 2020 onderstreept de VN-Veiligheidsraad de veiligheidsrisico's op de wegen in Zuid-Darfoer waar het SLA-AW, de RSF en andere milities strijden om de inkomsten van lokale goudmijnen.²³⁹ Tajeldin Adam schrijft in februari 2020 het volgende:

"The security situation on paved roads and other designated routes linking Khartoum to Darfur has significantly improved. Acts of banditry and random or targeted killings along these roads have been in decline specially since the demise of the old regime. However, across Darfur, including in remote areas and along less common roads, security concerns and fear factors remain high. This situation is dictated by gunmen, and former Janjaweed members who now are operating under RSF paramilitary umbrella. Today, these armed groups are fully in charge of the security situation on the ground. They still perpetrate the same old acts, including rape and robbing villagers at gun point while travelling, farming or doing business in markets. The majority of these types of threats/attacks have been taking place in West Darfur and Jabal Marra region where rebel fighters belonging to Abd al-Wahid Muhammad Nur have presence."²⁴⁰

Ook doorheen 2020 is sprake van veiligheidsincidenten op de wegen in Darfoer. Zo bericht Radio Dabanga midden december 2020 over twee gewonde burgers en een gedode soldaat na een aanval op een voertuig en een ontvoering op de openbare weg in Noord-Darfoer.²⁴¹

De mogelijkheid om zich vrij te bewegen in Darfoer wordt mogelijk gehinderd door infrastructurele beperkingen. Zo stellen verschillende bronnen dat de bereikbaarheid van bepaalde regio's in Jebel Marra een uitdaging is door de onveiligheid maar ook door de hevige regens die de wegen onbegaanbaar maken.²⁴² Het gebrek aan brandstof in het hele land jaagt de transportkosten de hoogte in, wat een verdere negatieve impact heeft op de mobiliteit van de bevolking.²⁴³

²³⁷ Radio Dabanga, 16/09/2020, [url](#)

²³⁸ UNSC, 30/05/2019, p. 5, [url](#)

²³⁹ UNSC, 14/01/2020, p. 13, [url](#)

²⁴⁰ Adam T., een Soedanese journalist en veiligheidsanalist die in Brussel woont, e-mail, 18/02/2020

²⁴¹ Radio Dabanga, 14/12/2020, [url](#)

²⁴² UNSC, 10/2018, [url](#); ACAPS, 22/08/2019, [url](#)

²⁴³ Radio Dabanga, 26/03/2019, [url](#); USAID, 31/05/2018, [url](#)

Samenvatting

Twee rebellengroepen, de JEM en het SLA-M, komen in 2003 in opstand tegen de centrale regering in Khartoem. De regering beantwoordt de revolte met het inzetten van Arabische milities. Het geweld in Darfoer heeft al meer dan 400.000 levens gekost en meer dan 2.500.000 mensen zijn ontheemd.

De gewapende treffens tussen de regeringstroepen en de rebellen in Darfoer zijn afgenomen sinds midden 2016. De veiligheidssituatie in Darfoer blijft evenwel volatiel omdat er naast het leger, de paramilitaire groepen en de rebellengroepen ook gewapende milities en criminele bendes aanwezig zijn. In 2018 hervatten de schermutselingen tussen het SLA-AW en de veiligheidstroepen.

Op 11 april 2019 wordt voormalige president al-Bashir afgezet. Op 17 augustus 2019 ondertekenen de TMC en de FFC een grondwettelijke verklaring die een overgangperiode inluidt waarin een soevereine overgangsraad de rol van staatshoofd vervult. Abdalla Hamdok wordt premier.

De impact van de nationale politieke ontwikkelingen op de situatie in Darfoer is beperkt. Het verwijderen van overheids personeel en het versluizen van veiligheidstroepen van Darfoer naar Khartoem creëren een hiaat in de administratie en in veiligheidsvoorzieningen waardoor de criminaliteit in Darfoer toeneemt, in het bijzonder in en rond de IDP-kampen. Intercommunale conflicten zijn intenser sinds de val van Omar al-Bashir. In 2020 is een toename van geweld zichtbaar in Darfoer, met pieken van intercommunaal geweld in West-, Zuid- en Centraal-Darfoer, en een nieuwe escalatie in de strijd tussen facties van het SLA-AW en veiligheidstroepen vanaf mei 2020.

De soevereine raad en de rebellengroepen tekenen het Juba-vredesakkoord op 3 oktober 2020. Het akkoord omvat acht protocollen voor de vijf *tracks* (Darfoer, Two Areas, centraal Sudan, oostelijk Sudan en noordelijk Sudan). Het SLA-AW weigert deel te nemen aan de vredesbesprekingen.

Het mandaat van UNAMID loopt af op 31 december 2020. UNAMID zal de activiteiten geleidelijk afbouwen tot de volledige terugtrekking op 30 juni 2021. Vanaf dan zullen alleen Soedanese strijdkrachten, bestaande uit het leger, de RSF, de GIS en de politie, verantwoordelijk zijn voor de bescherming van burgers in Darfoer. USDOS vermeldt in maart 2020 dat onder de overgangsregering de controle over veiligheidstroepen sterk verbeterd is. Verschillende bronnen geven niettemin aan dat regeringstroepen zoals de RSF en gelieerde milities ook in 2020 oorlogsmisdaden plegen en mensenrechtenschendingen begaan.

Het SLA-AW is anno 2020 de enige actieve rebellengroep met grondgebied onder haar controle in Darfoer. De beweging bestaat uit diverse los gecoördineerde groepen. Het aantal strijders van het SLA-AW wordt anno 2019 op 2.000 man geschat en het grondgebied onder haar controle beperkt zich tot delen van het Jebel Marra-gebergte.

Voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 12 december 2020 codeert ACLED 196 incidenten en 525 dodelijke slachtoffers in Darfoer. De gewelddadige incidenten in die periode concentreren zich in de deelstaten Noord-, Centraal- en Zuid-Darfoer. Afgezien van de strijd die de regeringstroepen en het SLA-AW voeren, alsook de interne strijd tussen splintergroepen van het SLA-AW, zijn burgers het grootste doelwit van geweld in Darfoer.

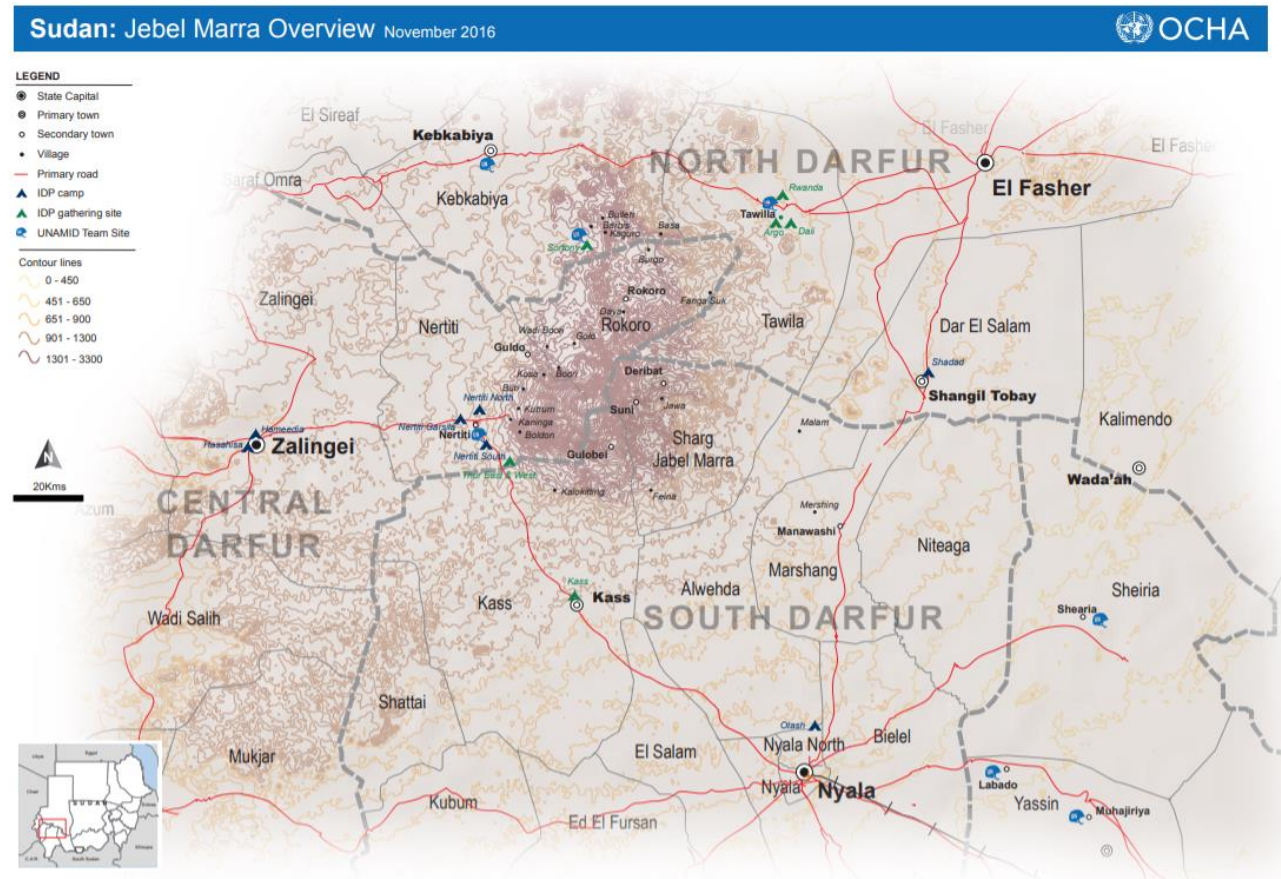
Soedan telt 1.885.782 IDP's in maart 2020, waarvan er 1.659.559 in Darfoer verblijven. De oorzaken van het conflict in Darfoer leiden nog steeds tot nieuwe ontheemdingen en voorkomen dat ontheemden kunnen terugkeren naar hun land.

Het aanslepende conflict heeft een negatieve impact op de reeds precare levenssituatie van de mensen in Darfoer, die verder onder druk staat door klimaatverandering, stijgende voedselprijzen, inflatie en devaluatie van de lokale munt, dalende koopkracht en infrastructurele beperkende

maatregelen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. De voedselonzekeerheid in Darfoer is kritiek, vooral onder ontheemden en burgers in Jebel Marra. Daarnaast hebben humanitaire organisaties te lijden onder de slechte veiligheidssituatie in Darfoer. Gezondheidszorg en onderwijs hebben er ernstig te lijden gehad onder het conflict en zijn voor velen ontoegankelijk.

Bijlagen

Bijlage 1 : Jebel Marra Overview, November 2016¹

¹ UNOCHA, 11/2016, [url](#)

Bibliografie

Rechtstreekse contacten

Suliman Baldo, Senior Policy Advisor bij Enough Project, webinar, 17/06/2020, contactgegevens niet vermeld omwille van vertrouwelijkheid

Tajeldin Adam, een Soedanese journalist die in Brussel woont, voorheen werkzaam voor de Soedanese diasporazender Radio Dabanga en de BBC, momenteel analist voor de mensenrechtenorganisatie Commission for International Justice and Accountability (CIJA), e-mail, 18/02/2020, contactgegevens niet vermeld omwille van vertrouwelijkheid

Geschreven en audiovisuele bronnen

Assessment Capacities Project (ACAPS), *humanitarian overview an analysis of key crises into 2018*, 12/2017, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Sudan_2018_Humanitarian_Needs_Overview.pdf [geraadpleegd op 01/12/2018]

Assessment Capacities Project (ACAPS), *Sudan: Floods*, 22/08/2019, https://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/20190822_acaps_start_briefing_note_floods_sudan_.pdf [geraadpleegd op 19/12/2019]

Assessment Capacities Project (ACAPS), *Sudan: Humanitarian impact of multiple protracted crises*, 24/11/2020, https://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/20201124_acaps_briefing_note_sudan_impact_of_multiple_crises.pdf [geraadpleegd op 08/12/2020]

African Center for Justice and Peace Studies (ACJPS), *Attacks by Sudanese government forces on civilians in Jebel Marra in South Darfur*, 18/04/2018, <http://www.acjps.org/attacks-by-sudanese-government-forces-on-civilians-in-jebel-marra-in-south-darfur/> [geraadpleegd op 24/04/2019]

African Center for Justice and Peace Studies (ACJPS), *Attacks by Sudanese government forces on civilians in Jebel Marra in South Darfur*, 18/04/2018, <http://www.acjps.org/attacks-by-sudanese-government-forces-on-civilians-in-jebel-marra-in-south-darfur/> [geraadpleegd op 24/04/2019]

United Nations – African Union Hybrid Operation in Darfur (UNAMID), *Doha Document for Peace in Darfur*, s.d., <https://unamid.unmissions.org/doha-document-peace-darfur> [geraadpleegd op 11/03/2019]

United Nations – African Union Hybrid Operation in Darfur (UNAMID), *Facts and Figures*, 07/2020, <https://unamid.unmissions.org/unamid-facts-and-figures> [geraadpleegd op 08/12/2020]

Al Jazeera, *In Darfur, civilians pay price in new wave of deadly violence*, 09/08/2020, <https://www.aljazeera.com/news/2020/8/9/in-darfur-civilians-pay-price-in-new-wave-of-deadly-violence> [geraadpleegd op 14/12/2020]

Al Jazeera, *New ruling body ushers in Sudan's complex shift to civilian rule*, 21/08/2019, <https://www.aljazeera.com/news/2019/08/general-al-burhan-sworn-head-sudan-ruling-body-190821093838455.html> [geraadpleegd op 04/09/2019]

Al Jazeera, *Sudan declares 3-month state of emergency over deadly floods*, 07/09/2020, <https://www.aljazeera.com/news/2020/9/7/sudan-declares-3-month-state-of-emergency-over-deadly-floods> [geraadpleegd op 18/12/2020]

Amnesty International (AI), *Human Rights in Africa: Review of 2019 – Sudan*, 08/04/2020, <https://www.amnesty.org/en/countries/africa/sudan/report-sudan/> [geraadpleegd op 18/12/2020]

Amnesty International (AI), *Sudan: Fresh evidence of government-sponsored crimes in Darfur shows drawdown of peacekeepers premature and reckless*, 11/06/2019, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/06/sudan->

[fresh-evidence-of-government-sponsored-crimes-in-darfur-shows-drawdown-of-peacekeepers-premature-and-reckless/](#) [geraadpleegd op 13/12/2019]

Amnesty International (AI), *Sudan: UN must extend Darfur peacekeepers mandate by at least six months*, 09/12/2020, https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/12/sudan-un-must-extend-darfur-peacekeepers-mandate-by-at-least-six-months/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 11/12/2020]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) Codebook*, 10/04/2019, <https://www.acleddata.com/download/2827/> [geraadpleegd op 20/05/2019]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED). Guide for Media Users*, 10/04/2019, <https://www.acleddata.com/download/2820/> [geraadpleegd op 20/05/2019]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Coding review Process*, 10/04/2019, <https://www.acleddata.com/download/3705/> [geraadpleegd op 21/05/2019]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Data Africa*, via export tool geraadpleegde update: 12/12/2020, <https://www.acleddata.com/data/> [geraadpleegd op 05/01/2021]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Riders On The Storm: Rebels, Soldiers, And Paramilitaries In Sudan's Margins*, 27/08/2020, <https://acleddata.com/2020/08/27/riders-on-the-storm-rebels-soldiers-and-paramilitaries-in-sudans-margins/> [geraadpleegd op 04/12/2020]

Associated Press (AP), *Aid group: Darfur attacks strand 14,000 without medical help*, 31/07/2020, <https://apnews.com/article/health-race-and-ethnicity-sudan-middle-east-africa-1b53c521fcb2b9de727f35e0ab420d87> [geraadpleegd op 18/12/2020]

Associated Press (AP), *Sudanese rebel groups seek peace after years of fighting*, 13/10/2019, <https://apnews.com/4e1b740ea67c4f75bc473175344765ce> [geraadpleegd op 09/01/2020]

BBC, *Sudan's Darfur conflict: Why Abdullah has never seen his 'home'*, 16/12/2020, <https://www.bbc.com/news/world-africa-55317272> [geraadpleegd op 17/12/2020]

BBC, *The ongoing struggle for peace in Darfur*, 12/02/2020, <https://www.bbc.com/news/av/world-africa-51468360/the-ongoing-struggle-for-peace-in-darfur> [geraadpleegd op 14/02/2020]

Central Intelligence Agency (CIA), *The World Factbook, Sudan*, 04/08/2020, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/su.html> [geraadpleegd op 04/12/2020]

Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS / CGRA) - Cedoca, *Nota. ACLED: methodologie*, 21/05/2019, https://www.cgva.be/sites/default/files/content/download/files/nota_acledd-methodologie_20190521.pdf [geraadpleegd op 21/05/2019]

Concern Worldwide, *COVID-19, conflict and displacement in West Darfur*, 24/06/2020, <https://www.concern.net/news/covid-19-conflict-and-displacement-west-darfur> [geraadpleegd op 17/12/2020]

Radio Dabanga, *Abdelfattah El Burhan sworn-in as interim president of Sudan as Ahmed Awad Ibn Auf stands down*, 13/04/2019, <https://www.RadioDabangasudan.org/en/all-news/article/abdel-fattah-burhan-sworn-in-as-interim-president-of-sudan-as-ahmed-awad-ibn-auf-stands-down> [geraadpleegd op 04/09/2019]

Radio Dabanga, *Armed robberies in Darfur*, 23/12/2020, https://www.RadioDabangasudan.org/en/all-news/article/armed-robberies-in-darfur?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/12/2020]

Radio Dabanga, *Bindisi markets, schools reopen after Central Darfur protests*, 13/02/2020, <https://www.RadioDabangasudan.org/en/all-news/article/bindisi-markets-schools-reopen-after-central-darfur-protests> [geraadpleegd op 14/02/2020]

Radio Dabanga, *Darfur sit-in against UNAMID withdrawal continues*, 14/12/2020, https://www.RadioDabangasudan.org/en/all-news/article/darfur-sit-in-against-unamid-withdrawal-continues?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 17/12/2020]

- Radio Dabanga, *Health emergency declared in West Darfur as chikungunya cases rise*, 06/10/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/health-emergency-declared-west-darfur-as-chikungunya-cases-rise [geraadpleegd op 17/12/2020]
- Radio Dabanga, *Investigation: Satellite images show visible destruction in Darfur linked to RSF attacks*, 26/06/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/analysis-satellite-images-show-visible-destruction-in-darfur-linked-to-rsf-attacks [geraadpleegd op 21/12/2020]
- Radio Dabanga, *More than 350,000 people receive aid in Darfur's Jebel Marra*, 12/07/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/relief-news/article/more-than-350-000-people-receive-aid-in-darfur-s-jebel-marra [geraadpleegd op 04/12/2020]
- Radio Dabanga, *New Sudan school year postponed for two months*, 16/09/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/new-sudan-school-year-postponed-for-two-months [geraadpleegd op 18/12/2020]
- Radio Dabanga, *PM Hamdok hears five key demands from Darfur displaced*, 07/11/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/pm-hamdok-hears-five-key-demands-from-darfur-displaced [geraadpleegd op 14/12/2020]
- Radio Dabanga, *Red Crescent Society vehicle stolen in Darfur*, 11/12/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/red-crescent-society-vehicle-stolen-in-darfur?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 14/12/2020]
- Radio Dabanga, *Robberies and kidnapping in Sudan*, 13/12/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/robberies-and-kidnapping-in-sudan?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 14/12/2020]
- Radio Dabanga, *RSF kill university student in North Darfur*, 21/12/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/rsf-kill-university-student-in-north-darfur?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 21/12/2020]
- Radio Dabanga, *RSF seeks to protect Darfur people after UNAMID exit*, 09/12/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/rsf-seeks-to-protect-darfur-people-after-unamid-exit?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 11/12/2020]
- Radio Dabanga, *SLM-AW accuses Rapid Support Forces of attack in Darfur's Jebel Marra*, 14/12/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/slm-aw-accuse-rapid-support-forces-of-attack-in-darfur-s-jebel-marra?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 17/12/2020]
- Radio Dabanga, *South Kordofan Gov calls education system 'tragic'*, 27/11/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/south-kordofan-gov-calls-education-system-tragic [geraadpleegd op 03/12/2020]
- Radio Dabanga, *SPLM-N El Hilu, Sudan govt agree on peace talks roadmap*, 18/10/2019, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/splm-n-el-hilu-sudan-govt-agree-on-peace-talks-itinerary [geraadpleegd op 09/01/2020]
- Radio Dabanga, *Sudan army, rebels blame each other for Central Darfur clash*, 29/09/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-army-rebels-blame-each-other-for-central-darfur-clash [geraadpleegd op 04/12/2020]
- Radio Dabanga, *Sudan Certificate examinations begin*, 14/09/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/sudanese-certificate-examinations-begin [geraadpleegd op 18/12/2020]
- Radio Dabanga, *Sudan's armed forces deployed in Darfur as violence spikes*, 27/07/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/sudan-s-armed-forces-deployed-in-darfur-as-violence-spikes [geraadpleegd op 04/12/2020]

- Radio Dabanga, *Sudanese MoH and WHO launch health system development agreement*, 21/12/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/sudanese-moh-and-who-launch-health-system-development-agreement?utm_source=divr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/12/2020]
- Radio Dabanga, *Surge in Darfur robberies and kidnappings*, 14/12/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/surge-in-darfur-robberies-and-kidnappings?utm_source=divr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 21/12/2020]
- Radio Dabanga, *Surge of crime in Darfur amid UNAMID exit*, 29/12/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/surge-of-crime-in-darfur-amid-unamid-exit?utm_source=divr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 04/01/2021]
- Radio Dabanga, *Three Darfur rebel groups form 'Sudan Liberation Forces'*, 09/07/2017, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/three-darfur-rebel-groups-form-sudan-liberation-force [geraadpleegd op 09/01/2020]
- Radio Dabanga, *Two returnees killed over tensions in Darfur*, 26/03/2019, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/two-returnees-killed-over-tensions-in-darfur [geraadpleegd op 20/05/2019]
- Radio Dabanga, *UNAMID site besieged by militia amid peaceful protests against exit from Darfur*, 02/01/2021, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/unamid-hq-besieged-by-militia-amid-peaceful-protests-against-exit-from-darfur?utm_source=divr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 04/01/2021]
- Radio Dabanga, *UNHCR Darfur office head: 'Conditions in Sudan have improved'*, 06/12/2020, https://www.Radio_Dabangasudan.org/en/all-news/article/unhcr-darfur-office-head-conditions-in-sudan-have-improved [geraadpleegd op 07/12/2020]
- Darfur Women Action Group (DWAG), *Recent Violent and Mass Displacement in Darfur*, 20/10/2020, http://www.darfurwomenaction.org/press_release/recent-violent-and-mass-displacement-in-darfur/ [geraadpleegd op 04/12/2020]
- Darfur24, *Darfuris protest in front of UNAMID HQs in Golo*, 23/12/2020, https://www.darfur24.com/en/2020/12/23/darfuris-protest-in-front-of-unamid-hqs-in-golo/?utm_source=divr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/12/2020]
- Darfur24, *North Darfur government declares state of emergency*, 14/07/2020, <https://www.darfur24.com/en/2020/07/14/north-darfur-government-declares-state-of-emergency/> [geraadpleegd op 11/12/2020]
- Darfur24, *South Darfur State Imposes Health Emergency measures to curb spread of Coronavirus*, 01/12/2020, <https://www.darfur24.com/en/2020/12/01/south-darfur-state-imposes-health-emergency-measures-to-curb-spread-of-coronavirus/> [geraadpleegd op 21/12/2020]
- Enough Project (Baldo S.), *Ominous Threats Descending On Darfur*, 11/2017, https://enoughproject.org/wp-content/uploads/2017/11/OminousThreatsDarfur_Nov2017_Enough1.pdf [geraadpleegd op 21/03/2019]
- European Asylum Support Office (EASO), *IDPs in Darfur and the Two Areas. Q15-2020*, 01/07/2020, <https://www.justice.gov/eoir/page/file/1290996/download> [geraadpleegd op 14/12/2020]
- European Asylum Support Office (EASO), *Information update on the Internally Displaced People (IDPs) in Darfur and the Two Areas in the period June-August 2020. Q25-2020*, 13/10/2020, https://www.ecoi.net/en/file/local/2039100/2020_10_Q25_EASO_COI_Query_Response_Q25_Sudan_Displacement_situation_in_Darfur_and_the_Two_Areas_update.pdf [geraadpleegd op 14/12/2020]
- European Asylum Support Office (EASO), *Sudan: Armed groups, Security situation, Internal displacement situation. Q24.2020*, 13/10/2020, <https://www.justice.gov/eoir/page/file/1329021/download> [geraadpleegd op 04/12/2020]
- European Civil Protection And Humanitarian Aid Operations, *Sudan*, 30/11/2020, https://ec.europa.eu/echo/where/africa/sudan_en [geraadpleegd op 08/01/2020]

- Famine Early Warning System Network (FEWS NET), *East Africa: Sudan*, 11/2019, <http://fewsn.net/east-africa/sudan> [geraadpleegd op 09/12/2019]
- Famine Early Warning Systems Network (FEWS NET), *Sudan: Food Security Outlook December 2018 to May 2019*, 12/2018, http://fewsn.net/sites/default/files/documents/reports/Sudan%20Outlook_122018.pdf [geraadpleegd op 24/04/2019]
- Food and Agriculture Organization (FAO), *Sudan*, s.d., <http://www.fao.org/emergencies/countries/detail/en/c/148725> [geraadpleegd op 08/01/2020]
- Health Cluster Sudan, *Health Cluster Bulletin. January 2020*, 01/2020, <https://www.who.int/health-cluster/countries/sudan/Sudan-Health-Cluster-Bulletin-January-2020.pdf?ua=1> [geraadpleegd op 18/12/2020]
- Heidelberg Institute for International Conflict Research, *Conflict Barometer 2018*, 01/2019, <https://hiik.de/conflict-barometer/current-version/?lang=en> [geraadpleegd op 18/03/2019]
- Human Rights Watch (HRW), "Men With No Mercy". *Rapid Support Forces Attacks against Civilians in Darfur, Sudan*, 09/09/2015, <https://www.hrw.org/report/2015/09/09/men-no-mercy/rapid-support-forces-attacks-against-civilians-darfur-sudan#> [geraadpleegd op 11/03/2019]
- Human Rights Watch (HRW), *Sudan: Stop Abuse of Peaceful Demonstrators*, 29/01/2018, <https://www.hrw.org/news/2018/01/29/sudan-stop-abuse-peaceful-demonstrators> [geraadpleegd op 08/01/2020]
- Human Rights Watch (HRW), *Sudan: UN/AU Plan for Darfur Falls Short*, 16/03/2020, <https://www.hrw.org/news/2020/03/16/sudan-un/au-plan-darfur-falls-short> [geraadpleegd op 14/12/2020]
- Human Security Baseline Assessment (HSBA), *Border Intelligence Brigade (Al Istikhbarat al Hudud)(AKA Border Guards)*, 11/2010 (update), <http://www.smallarmssurveysudan.org/fileadmin/docs/facts-figures/sudan/darfur/armed-groups/saf-and-allied-forces/HSBA-Armed-Groups-Border-Guards.pdf> [geraadpleegd op 09/01/2020]
- Human Security Baseline Assessment (HSBA), *Darfur Armed Opposition Groups*, 08/10/2012, <http://www.smallarmssurveysudan.org/de/facts-figures/sudan/darfur/darfurs-armed-groups/darfurs-armed-opposition-groups.html> [geraadpleegd op 11/03/2019]
- Human Security Baseline Assessment (HSBA), *Eastern Sudan*, 07/2013, <http://www.smallarmssurveysudan.org/facts-figures/sudan/eastern-sudan.html> [geraadpleegd op 09/01/2020]
- Human Security Baseline Assessment (HSBA), *Justice and Equality Movement (JEM)*, 08/2013, <http://www.smallarmssurveysudan.org/fileadmin/docs/facts-figures/sudan/darfur/armed-groups/opposition/HSBA-Armed-Groups-JEM.pdf> [geraadpleegd op 11/03/2019]
- Human Security Baseline Assessment (HSBA), *Sudan Liberation Army-Minni Minawi (SLA-MM)*, 06/09/2011, <http://www.sudantribune.com/IMG/pdf/HSBA-Armed-Groups-SLA-MM.pdf> [geraadpleegd op 11/03/2019]
- Human Security Baseline Assessment (HSBA), *Sudan Liberation Army-Abdul Wahid (SLA-AW)*, 02/2011, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/423BE247C02BC0A6C125783F00493D21-Full_Report.pdf [geraadpleegd op 11/03/2019]
- Human Security Baseline Assessment (HSBA), *Sudan*, s.d., <http://www.smallarmssurveysudan.org/facts-figures/sudan.html> [geraadpleegd op 11/03/2019]
- Institute for Security Studies (ISS), *Darfur's conflict could return to square one*, 22/07/2020, <https://issafrica.org/iss-today/darfurs-conflict-could-return-to-square-one> [geraadpleegd op 04/12/2020]
- Institute for Security Studies (ISS), *Negotiations to end all wars in Sudan*, 19/11/2019, <https://issafrica.org/pscreport/psc-insights/negotiations-to-end-all-wars-in-sudan> [geraadpleegd op 09/01/2020]
- Integrated Food Security Phase Classification (IPC), *SUDAN: Integrated Food Security Phase Classification Snapshot June – September 2020*, 07/2020, http://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Sudan_AcuteFoodInsecurity_2020JuneDec_Snapshot.pdf [geraadpleegd op 11/12/2020]

Integrated Food Security Phase Classification (IPC), *Sudan: IPC Acute Food Insecurity Analysis October - December 2020: Issued November 2020*, 18/11/2020, <http://www.ipcinfo.org/ipc-country-analysis/details-map/en/c/1152920?iso3=SDN> [geraadpleegd op 17/12/2020]

Internal Displacement Monitoring Center (IDMC), *Internal Displacement 2020: Mid Year Report*, 09/2020, <https://www.internal-displacement.org/sites/default/files/publications/documents/2020%20Mid-year%20update.pdf> [geraadpleegd op 08/12/2020]

Internal Displacement Monitoring Center (IDMC), *Sudan*, s.d., <https://www.internal-displacement.org/countries/sudan> [geraadpleegd op 08/12/2020]

Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC), *Sudan: Country Information*, s.d., <http://www.internal-displacement.org/countries/sudan> [geraadpleegd op 09/12/2019]

International Crisis Group (ICG), *Crisis Group Africa Briefing n°110, The Chaos in Darfur*, 22/04/2015, [http://www.crisisgroup.org/~media/Files/africa/horn-of-africa/sudan/b110-the-chaos-in-darfur.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/africa/horn-of-africa/sudan/b110-the-chaos-in-darfur.pdf) [geraadpleegd op 11/03/2019]

International Crisis Group (ICG), *The Horn : A Rare Glimpse into Darfur's Last Rebel Stronghold*, 22/09/2020, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-of-africa/sudan/horn-rare-glimpse-darfurs-last-rebel-stronghold> [geraadpleegd op 05/01/2020]

International Donor Conference for Reconstruction and Development in Darfur, *General information*, 2013, <http://darfurconference.com/dinformation> [geraadpleegd op 28/03/2018]

International Federation for Human Rights (FIDH), African Center for Justice and Peace Studies (ACJPS), *Will There Be Justice For Darfur? Persisting impunity in the face of political change. Fact-finding mission report*, 12/2019, https://www.fidh.org/IMG/pdf/sudan_darfur.pdf.pdf [geraadpleegd op 29/06/2020]

International Organization for Migration (IOM) Displacement Tracking Matrix (DTM), *Sudan Mobility Tracking, Round One, April 2020*, 07/07/2020, <https://displacement.iom.int/system/tdf/reports/DTM%20Sudan%20Mobility%20Tracking%20Round%20001%200.pdf?file=1&type=node&id=9131> [geraadpleegd op 14/12/2020]

International Organization for Migration (IOM) Displacement Tracking Matrix (DTM), *Sudan — Registration Quarterly Overview (April - June 2020)*, 20/08/2020, <https://displacement.iom.int/system/tdf/reports/DTM%20Sudan%20Registration%20Report%20Quarter%202020.pdf?file=1&type=node&id=9444> [geraadpleegd op 11/12/2020]

International Organization for Migration (IOM) Displacement Tracking Matrix (DTM), *Sudan — Registration and Flow Monitoring Quarterly Overview (July - September 2020)*, 10/11/2020, <https://displacement.iom.int/system/tdf/reports/DTM%20Sudan%20Registration%20and%20Flow%20Monitoring%20Report%20Quarter%203%202020.pdf?file=1&type=node&id=10121> [geraadpleegd op 11/12/2020]

International Organization on Migration (IOM), *Snapshot: Multi-Sectoral Location Assessment in South Kordofan*, 30/11/2019, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/DTM%20Sudan%20Multi-Sectoral%20Location%20Assessment%20South%20Kordofan.pdf> [geraadpleegd op 06/12/2019]

International Peace Institute (IPI), *Navigating Crisis and Opportunity: The Peacekeeping Transition in Darfur*, 12/2019, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Navigating%20crisis%20and%20opportunity%20-%20The%20peacekeeping%20transition%20in%20Darfur.pdf> [geraadpleegd op 16/12/2019]

International Peace Institute (IPI), *Stuck in Crisis: The Humanitarian Response to Sudan's Health Emergency*, 26/04/2019, <https://www.ipinst.org/2019/04/stuck-in-crisis-the-humanitarian-response-to-sudans-health-emergency> [geraadpleegd op 19/12/2019]

Joint IDP Profiling Service (JIPS), *Progress Towards Durable Solutions In Abu Shouk And El Salam Idp Camps North Darfur, Sudan*, 2019, <https://www.jips.org/uploads/2019/12/JIPS-Sudan-profilingreport-2019.pdf> [geraadpleegd op 14/12/2020]

- Médecins Sans Frontières (MSF), *Healthcare on donkeys, Darfur, Sudan*, 13/10/2020, <https://msf.or.ke/en/magazine/healthcare-donkeys-darfur-sudan> [geraadpleegd op 17/12/2020]
- Nederland - Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan*, 20/06/2017, https://www.ecoi.net/en/file/local/1406241/1226_1503650875_aab-sudan-2017.pdf [geraadpleegd op 11/03/2019]
- Nederland - Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Sudan van oktober 2019*, 10/2019, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2019/10/04/algemeen-ambtsbericht-sudan-van-oktober-2019> [geraadpleegd op 16/12/2019]
- Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Briefing to the Security Council on Sudan by Andrew Gilmour, Assistant Secretary-General for Human Rights*, 14/06/2019, <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=24702&LangID=E> [geraadpleegd op 16/12/2019]
- Open Democracy, *In this new Sudan, will the elite protesters stand up for suffering Darfur?*, 15/08/2019, <https://www.opendemocracy.net/en/new-sudan-will-elite-protesters-stand-suffering-darfur/> [geraadpleegd op 09/01/2020]
- Operational Portal United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Sudan*, s.d., <https://data2.unhcr.org/en/country/sdn> [geraadpleegd op 14/12/2020]
- Radio France internationale (RFI), *Soudan: le Darfour ne veut pas du Conseil militaire*, 16/04/2019, <http://www.rfi.fr/afrique/20190416-soudan-le-darfour-veut-pas-conseil-militaire> [geraadpleegd op 24/04/2019]
- Radio France internationale (RFI), *Soudan: que change l'éviction d'Omar el-Béchir pour le Darfour?*, 18/04/2019, <http://www.rfi.fr/afrique/20190418-éviction-omar-el-bechir-darfour-soudan-onu> [geraadpleegd op 24/04/2019]
- REDRESS, African Centre for Justice and Peace Studies (ACJPS), *A Way Forward: Anti-Torture Reforms in Sudan in the Post-Bashir Era*, 19/12/2019, <https://redress.org/publication/report-summary-a-way-forward-anti-torture-reforms-in-sudan-in-the-post-bashir-era/> [geraadpleegd op 14/02/2020]
- Refugee Consultation Forum (RCF), *Sudan Country Refugee Response Plan 2020 Mid-Year Report*, 15/09/2020, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/0%20Sudan%20Country%20Refugee%20Response%20Plan%20%28CRP%29%20-%202020%20Mid%20year%20report.pdf> [geraadpleegd op 15/01/2021]
- Relief International, *The Darfur Crisis: Then and Now*, 01/08/2019, <https://www.ri.org/the-darfur-crisis-then-and-now/> [geraadpleegd op 19/12/2019]
- Reuters, *Factbox: Sudan's rebel groups*, 31/08/2020, <https://www.reuters.com/article/us-sudan-darfur-factbox-idUSKBN25R2H8> [geraadpleegd op 04/12/2020]
- Reuters, *Sudan declares emergency in North Darfur state after violence*, 13/07/2020, <https://www.reuters.com/article/us-sudan-violence-idUSKCN24E2T5> [geraadpleegd op 21/12/2020]
- Reuters, *Sudan declares three-month state of emergency over floods – SUNA*, 15/09/2020, <https://www.reuters.com/article/sudan-floods-emergency-int-idUSKBN25W01S> [geraadpleegd op 18/12/2020]
- Reuters, *Sudan inflation soars, raising spectre of hyperinflation*, 29/11/2020, <https://www.reuters.com/article/us-sudan-economy/sudan-inflation-soars-raising-spectre-of-hyperinflation-idUSKBN2890CH> [geraadpleegd op 17/12/2020]
- Reuters, *Sudan to deploy troops to West Darfur after deadly unrest*, 30/12/2019, <https://af.reuters.com/article/sudanNews/idAFL8N2943KC?feedType=RSS&feedName=sudanNews> [geraadpleegd op 09/01/2020]
- Reuters, *Update 3-Sudan opposition to nominate economist Abdalla Hamdok as PM –sources*, 15/08/2019, <https://af.reuters.com/article/sudanNews/idAFL8N25B3GJ?feedType=RSS&feedName=sudanNews> [geraadpleegd op 04/09/2019]
- Save The Children, *Sudan: Violence Cuts Off Access To Health Services For 14,000 Children*, 30/07/2020, <https://www.savethechildren.net/news/sudan-violence-cuts-access-health-services-14000-children> [geraadpleegd op 17/12/2020]

- Small Arms Survey (Flint J.), *The Other War: Inter-Arab Conflict in Darfur*, 10/2010, <http://www.smallarmssurveysudan.org/fileadmin/docs/working-papers/HSBA-WP-22-The-Other-War-Inter-Arab-Conflict-in-Darfur.pdf> [geraadpleegd op 26/04/2019]
- Small Arms Survey (Tubiana J., Gramizzi C.), *Lost in Trans-Nation: Tubu and Other Armed Groups and Smugglers along Libya's Southern Border*, 11/2018, <http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/U-Reports/SAS-SANA-Report-Lost-in-Trans-nation.pdf> [geraadpleegd op 24/04/2019]
- Small Arms Survey, *Human Security Baseline Assessment for Sudan and South-Sudan, Darfur Peace Process & Chronology*, 02/09/2014, <http://www.smallarmssurveysudan.org/facts-figures/sudan/darfur/darfur-peace-process-chronology.html> [geraadpleegd op 11/03/2019]
- Small Arms Survey, *Lifting US Sanctions on Sudan: Rationale and reality*, 05/2018, <http://www.smallarmssurveysudan.org/fileadmin/docs/reports/HSBA-Report-Sudan-Sanctions.pdf> [geraadpleegd op 21/03/2019]
- Sudan addressed to the President of the Security Council. S/2020/36*, 14/01/2020, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/S_2020_36_E.pdf [geraadpleegd op 14/02/2020]
- Sudan Education Sector, *Sudan Education Sector: Impact Of The Floods On Education (Update As Of Sept 2020)*, 28/09/2020, https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/impact_of_the_floods_on_education_final_5_october_2020_1.pdf [geraadpleegd op 18/12/2020]
- Sudan Reeves, *Sudan: Draft Constitutional Charter for the 2019 Transitional Period*, 06/08/2019, <http://sudanreeves.org/2019/08/06/sudan-draft-constitutional-charter-for-the-2019-transitional-period/> [geraadpleegd op 09/01/2020]
- Sudan Tribune, *Darfur armed groups agree to unify peace negotiating position*, 31/08/2019, <https://www.sudantribune.com/spip.php?article68031> [geraadpleegd op 04/09/2019]
- Sudan Tribune, *Darfur holdout group repulses attacks by government forces: statement*, 13/12/2020, https://sudantribune.com/spip.php?article70219&utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 14/12/2020]
- Sudan Tribune, *Darfur holdout rebels attack Sudanese army in Jebel Marra: statement*, 28/09/2020, <https://sudantribune.com/spip.php?article69876> [geraadpleegd op 04/12/2020]
- Sudan Tribune, *Drunken soldier kills woman in Khartoum street*, 30/05/2019, <https://www.sudantribune.com/spip.php?article67582> [geraadpleegd op 04/09/2019]
- Sudan Tribune, *Hamdok nominated Sudan's Prime Minister as his cabinet candidates unveiled*, 16/08/2019, <https://www.sudantribune.com/spip.php?article67943> [geraadpleegd op 04/09/2019]
- Sudan Tribune, *Hastened withdrawal of UNAMID from Darfur is grave mistake, former rebel says*, 12/12/2020, https://sudantribune.com/spip.php?article70215&utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 14/12/2020]
- Sudan Tribune, *IDPs say security in Darfur remains unchanged*, 16/11/2019, <https://www.sudantribune.com/spip.php?article68523> [geraadpleegd op 13/12/2019]
- Sudan Tribune, *Infighting between SLA-AW factions displaces over 27,000 in Darfur*, 07/12/2020, https://sudantribune.com/spip.php?article70194&utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 11/12/2020]
- Sudan Tribune, *Infighting between SLA-AW factions displaces over 27,000 in Darfur*, 07/12/2020, https://sudantribune.com/spip.php?article70194&utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 08/12/2020]
- Sudan Tribune, *Liberation and Justice Movement (LJM) Splinter Factions*, s.d., <http://www.sudantribune.com/spip.php?mot1354> [geraadpleegd op 11/03/2019]

- Sudan Tribune, *SLA-AW reports clashes with Sudanese army in western Jebel Marra*, 07/07/2020, <https://sudantribune.com/spip.php?article69564> [geraadpleegd op 08/12/2020]
- Sudan Tribune, *SLM's al-Nur calls for referendum on Sudan's transitional authority before peace talks*, 31/08/2019, <https://www.sudantribune.com/spip.php?article68030> [geraadpleegd op 04/09/2019]
- Sudan Tribune, *Sudan dispatches troops to end tribal violence in West Darfur*, 31/12/2019, <https://www.sudantribune.com/spip.php?article68784> [geraadpleegd op 09/01/2020]
- Sudan Tribune, *Sudan has begun to replace UNAMID by national troops: official*, 26/10/2020, <https://sudantribune.com/spip.php?article69999> [geraadpleegd op 04/12/2020]
- Sudan Tribune, *Sudan's PM pledges to address Darfur IDPs plight*, 05/11/2019, [https://sudantribune.com/spip.php?article68442#:~:text=November%204%2C%202019%20\(EL%2D,in%20the%20war%2Dravaged%20region](https://sudantribune.com/spip.php?article68442#:~:text=November%204%2C%202019%20(EL%2D,in%20the%20war%2Dravaged%20region) [geraadpleegd op 14/12/2020]
- Sudan Tribune, *Sudanese Government, SRF extend peace talks to February*, 14/12/2019, <https://www.sudantribune.com/spip.php?article68696> [geraadpleegd op 16/12/2019]
- Sudan Tribune, *Sudanese refugees in Niger protest, demand relocation*, 17/12/2019, <https://www.sudantribune.com/spip.php?article6872> [geraadpleegd op 19/12/2019]
- Sudan Tribune, *UN Security Council terminates UNAMID Mandate*, 22/12/2020, https://sudantribune.com/spip.php?article70259&utm_source=divr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/12/2020]
- The Africa Report, *Sudanese Pound Drops. Sudan Declares An Economic State Of Emergency*, 15/09/2020, <https://www.theafricareport.com/41877/sudan-declares-an-economic-state-of-emergency/> [geraadpleegd op 18/12/2020]
- The Economist via Factiva, *Ending Darfur's misery: A slender chance for peace*, 30/11/2019, <https://www.dowjones.com/products/factiva/> [geraadpleegd op 09/01/2020]
- The National, *Coronavirus: spike in Darfur deaths points to invisible spread*, 13/06/2020, <https://www.thenationalnews.com/world/africa/coronavirus-spike-in-darfur-deaths-points-to-invisible-spread-1.1032773> [geraadpleegd op 17/12/2020]
- The New Humanitarian (TNH), *Sudan's revolution runs aground in Darfur*, 08/01/2020, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2020/1/8/Darfur-Sudan-Janjaweed-militia-revolution-conflict-IDPs-displacement> [geraadpleegd op 14/12/2020]
- The New York Times (NYT) (Rashwan N.), *Sudan Factions Sign Agreement Paving Way for Civilian Rule*, 04/08/2019, <https://www.nytimes.com/2019/08/04/world/africa/sudan-agreement.html> [geraadpleegd op 04/09/2019]
- The New York Times (NYT) (Walsh D.), *Sudan Erupts in Celebration After Army and Civilians Agree to Share Power*, 17/08/2019, <https://www.nytimes.com/2019/08/17/world/africa/sudan-agreement-signed.html> [geraadpleegd op 04/09/2019]
- United Human Rights Council (UHRC), *Genocide in Darfur*, s.d., <https://web.archive.org/web/20161117045719/http://www.unitedhumanrights.org/genocide/genocide-in-sudan.htm> [geraadpleegd op 08/01/2020]
- United Kingdom Home Office, *Country Policy and Information Note Sudan: Non-Arab Darfuris*, 08/2017, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/635559/Sudan_-_Non_Arab_Darfuris_-_CPIN_-_v1.0_August_2017_.pdf [geraadpleegd op 11/03/2019]
- United Nations Children's Fund (UNICEF), *Sudan Fast Facts*, 05/2019, <https://www.unicef.org/sudan/reports/sudan-fast-facts> [geraadpleegd op 19/12/2019]
- United Nations Children's Fund (UNICEF), *Sudan: Education*, s.d., <https://www.unicef.org/sudan/education> [geraadpleegd op 19/12/2019]

- United Nations Human Rights Council (UNHRC), *Report of the Independent Expert on the situation of human rights in the Sudan (A/HRC/39/71)*, 13/08/2018, <https://reliefweb.int/report/sudan/report-independent-expert-situation-human-rights-sudan-ahrc3971-enar> [geraadpleegd op 09/01/2020]
- United Nations Human Rights Council (UNHRC), *Situation of human rights in the Sudan: Report of the Independent Expert on the situation of human rights in the Sudan. A/HRC/45/53*, 30/07/2020, <https://undocs.org/en/A/HRC/45/53> [geraadpleegd op 14/12/2020]
- United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Sudan : Jebel Marra Overview November 2016*, 11/2016, https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/jebel_marra_overview_a4_nov_2016.pdf
- United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Sudan: Health Workforce Density per State (June 2020)*, 15/06/2020, <https://reliefweb.int/map/sudan/sudan-health-workforce-density-state-june-2020> [geraadpleegd op 18/12/2020]
- United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Sudan: Escalation of Violence in Darfur - Flash Update No. 1*, 14/07/2020, <https://reliefweb.int/report/sudan/sudan-escalation-violence-darfur-flash-update-no-1>
- United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Sudan: Humanitarian Bulletin | Issue 09 | 30 April – 13 May 2018*, 13/05/2018, <https://reliefweb.int/report/sudan/sudan-humanitarian-bulletin-issue-09-30-april-13-may-2018-enar> [geraadpleegd op 09/01/2020]
- United Nations Secretary Council (UNSC), *Report on the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur (UNAMID) covering the period from 11 June until 3 October 2018*, 12/10/2018, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1830691.pdf> [geraadpleegd op 28/03/2019]
- United Nations Security Council (UNSC), *African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur - Report of the Secretary-General (S/2019/44)*, 14/01/2019, <https://reliefweb.int/report/sudan/african-union-united-nations-hybrid-operation-darfur-report-secretary-general-s201944> [geraadpleegd op 18/03/2019]
- United Nations Security Council (UNSC), *Children and armed conflict in the Sudan. S/2020/614*, 29/06/2020, https://www.ecoi.net/en/file/local/2034821/S_2020_614_E.pdf [geraadpleegd op 17/12/2020]
- United Nations Security Council (UNSC), *Letter dated 10 January 2019 from the Panel of Experts on the Sudan established pursuant to resolution 1591 (2005) addressed to the President of the Security Council. S/2019/34*, 10/01/2019, https://www.ecoi.net/en/file/local/1456479/1226_1547717456_n1839947.pdf [geraadpleegd 21/03/2019]
- United Nations Security Council (UNSC), *Letter dated 14 January 2020 from the Panel of Experts on the Sudan addressed to the President of the Security Council. S/2020/36*, 14/01/2020, https://www.ecoi.net/en/file/local/2023162/S_2020_36_E.pdf
- United Nations Security Council (UNSC), *Letter dated 28 December 2017 from the Panel of Experts on the Sudan established pursuant to resolution 1591 (2005) addressed to the President of the Security Council. S/2017/1125*, 28/12/2017, <https://reliefweb.int/report/sudan/final-report-panel-experts-sudan-established-pursuant-resolution-1591-2005-s20171125> [geraadpleegd 21/03/2019]
- United Nations Security Council (UNSC), *Letter dated 9 January 2017 from the Chair of the Security Council Committee established pursuant to resolution 1591 (2005) concerning the Sudan addressed to the President of the Security Council. S/2017/22*, 09/01/2017, https://digitallibrary.un.org/record/855142/files/S_2017_22-EN.pdf [geraadpleegd op 21/03/2019]
- United Nations Security Council (UNSC), *Report of the Secretary-General on the situation in the Sudan and the activities of the United Nations Integrated Transition Assistance Mission in the Sudan. S/2020/1155*, 01/12/2020, <https://undocs.org/en/S/2020/1155> [geraadpleegd op 14/12/2020]
- United Nations Security Council (UNSC), *Report of the Secretary-General on the situation in the Sudan and the activities of the United Nations Integrated Transition Assistance Mission in the Sudan. S/2020/912*, 17/09/2020, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2020_912.pdf [geraadpleegd op 03/12/2020]

- United Nations Security Council (UNSC), *Report of the Secretary-General on children and armed conflict in the Sudan. S/2017/191*, 06/03/2017, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2017_191.pdf [geraadpleegd op 21/03/2019]
- United Nations Security Council (UNSC), *Report of the Secretary-General on the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur. S/2018/154*, 22/02/2018, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_154.pdf [geraadpleegd op 10/04/2019]
- United Nations Security Council (UNSC), *African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur. Report of the Secretary-General. S/2019/305I*, 10/04/2019, <https://undocs.org/S/2019/305> [geraadpleegd op 25/04/2019]
- United Nations Security Council (UNSC), *Situation in Darfur Volatile as Attacks on Civilians Increase, Chair of 1591 Committee Tells Security Council*, 15/09/2020, <https://www.un.org/press/en/2020/sc14304.doc.htm> [geraadpleegd op 04/12/2020]
- United Nations Security Council (UNSC), *Special report of the Chairperson of the African Union Commission and the Secretary-General of the United Nations on the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur and a follow-on presence. S/2020/202*, 12/03/2020, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2020_202.pdf [geraadpleegd op 04/12/2020]
- United Nations Security Council (UNSC), *Special Report of the Chairperson of the African Union Commission and the Secretary-General of the United Nations on the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur and a follow-on presence. S/2020/1115*, 13/11/2020, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2020_1115.pdf [geraadpleegd op 03/12/2020]
- United Nations Security Council (UNSC), *Special report of the Chairperson of the African Union Commission and the Secretary-General of the United Nations on the strategic assessment of the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur. S/2019/445*, 30/05/2019, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2019_445.pdf [geraadpleegd op 13/12/2019]
- United Nations Security Council (UNSC), *Special report of the Chairperson of the African Union Commission and the Secretary-General of the United Nations on the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur. S/2019/816*, 15/10/2019, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2019_816.pdf [geraadpleegd op 13/12/2019]
- United Nations Security Council (UNSC), *Special report of the Chairperson of the African Union Commission and the Secretary-General of the United Nations on the strategic assessment of the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur. S/2019/445*, 30/05/2019, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2019_445.pdf [geraadpleegd op 13/12/2019]
- United Nations Security Council (UNSC), *Special report of the Chairperson of the African Union Commission and the Secretary-General of the United Nations on the strategic review of the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur. S/2018/530*, 01/06/2018, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1816017.pdf> [geraadpleegd op 09/01/2020]
- United Nations Security Council (UNSC), *Special report of the Chairperson of the African Union Commission and the Secretary-General of the United Nations on the African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur. S/2019/816*, 15/10/2019, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2019_816.pdf [geraadpleegd op 13/12/2019]
- United States Agency for International Development (USAID), *Sudan – Complex Emergency*, 31/05/2018, https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/1866/sudan_ce_fs04_05-31-2018.pdf [geraadpleegd op 09/01/2020]
- United States Department Of State (USDOS), *2019 Country Reports on Human Rights Practices: Sudan*, 11/03/2020, <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/sudan/> [geraadpleegd op 04/12/2020]

United States Department of State (USDOS), *Country Reports on Human Rights Practices for 2018 – Sudan 2018 Human Rights Report*, 03/2019, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/03/Sudan-2018.pdf> [geraadpleegd op 15/03/2019]

United States Department of State (USDOS), *Sudan 2019 Human Rights Report*, 11/03/2020, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/SUDAN-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> [geraadpleegd op 14/12/2020]

USAID, *Sudan – Complex Emergency*, 30/09/2020, <https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/09.30.2020 - USG Sudan Fact Sheet 4.pdf> [geraadpleegd op 08/01/2020]

Voice of America (VOA), *La collecte des armes au Soudan, un dossier potentiellement explosif*, 07/10/2020, <https://www.voafrique.com/a/la-collecte-des-armes-au-soudan-un-dossier-potentiellement-explosif-5612048.html> [geraadpleegd op 08/12/2020]

World Health Organization (WHO), Ministry of Health, *Health Facilities locations – Darfur*, 09/04/2020, <https://data.humdata.org/dataset/health-facilities-locations-darfur> [geraadpleegd op 18/12/2020]